ČASOPIS ČESKÝCH
ESPERANTISTŮ.

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de CENTRA ASOCIO

BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)

Prezid.: Jan Hradil. Sekr. Karel Procházka. Praha I., 342. Kavárna „Union".

B. U. E sdružuje spolky esperantské v těchto místech:

PRAHA (klub)	**PROSEK**
PRAHA (Asocio, ligo)	**MLADÁ BOLESLAV**
PLZEŇ (klub)	**SOBĚSLAV**
PLZEŇ (laborista klubo)	**TRUTNOV**
Č. BUDĚJOVICE	**MINICE**
HRADEC KRÁLOVÉ	**LIBEREC**
KUKLENY	**PÍSEK**
PRASKAČKA	**HOSTOMICE**
CHRUDIM	**JAROMĚŘ**
OSEK U ROKYCAN	**PARDUBICE**
BRNO	**KRALUPY**

1908 **ŘÍJEN-LISTOPAD. — OKTOBRO-NOVEMBRO.** II. 8., 9.

TOTO DVOJČÍSLO prodává se po 60 hal.

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.

Časopis Českých Esperantistů

vychází 10krát ročně (kromě srpna a září).

eliras monate (krom aŭgusto kaj septembro).

Redaktor: **Ed. Kühnl.**

Předplatné (ročně 3 K pro Rakousko, Fr. 3·75 pro cizinu), a vše týkající se časopisu, budiž zasláno pouze na adresu: „Časopis Českých Esperantistů", Praha II.-2023, Dittrichova ul. 7. Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk. Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li přiložena známka; pracem původním dána přednost.

Abonpago, akceptata por almenaŭ unu jaro (Fr. 3·75 = 1,50 Sm por fremdlando, 3 K por Aŭstrio), kaj ĉio, kio koncernas la gazeton, estu sendata nur laŭ la adreso:

„Časopis Českých Esperantistů" en Praha II. (**Bohemujo - Aŭstrio**).
II.—2023. Dittrichova ul. 7.

La redakcio rezervas por si la rajton korekti la manuskriptojn por la preso; la nepresitaj manuskriptoj estos redonitaj, se oni almetis poŝtan markon. Originalaj artikoloj estos ĉiam prefere akceptitaj.

Účet poštovní spořitelny 93.281.

*** ***

BIBLIOTEKO DE „ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ".

ED. KÜHNL. N-o 1. PRAHA.

PRAHA: Ilustrita gvidlibro por turistoj.

(44 bildoj. 63 paĝoj.) PREZO: 60 heleroj afr. (25 Sd).

N-o 2.

Právě vyšlo:

Deveno kaj historio de Esperanto.

Modela legolibro por kursoj esperantaj.

Prezo afr. 60 hel. (fremdlande: 3 respondkuponoj.)

I. ROČNÍK Časopisu Českých Esperantistů

(1907) obsahuje zprávy o současném rozvoji Esperanta u nás i v cizině, články psané Esperantem (původní i přeložené), posudky bibliografické a t. d. **Cena úplného ročníku 3 K.** (Bez čísla druhého K 2·50.)

enhavas artikolojn, avizojn k. t. p. de B. U. E., kies komitato redaktas ĉi tiun rubrikon. Demandojn kaj informojn adresu: „Bohema UNIO Esperantista" (Al sekretario s-o K. Procházka) Praha I. – 342. Esperanto-Kafejo „Union" Ferdinandova tř. 29.

ÚSTŘEDNÍ SVAZ ČESKÝCH ESPERANTISTŮ

BOHEMA UNIO ESPERANTISTA

CENTRA ASOCIO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

B. U. E.

I. KONGRESO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ EN PRAHA 1909.

Danke la centran organizacion, kiun havas esperantistaro bohema en sia B. U. E., povos efektiviĝi la gravega tasko por nia nacia propagando — bohema kongreso Ni opinias, ke tempo por tiu ĉi manifestacio estas jam alveninta, ĉar per senlaca laboro de niaj propagandistoj nia afero tiel progresis en bohemaj landoj, ke eble eĉ ne unu urbo aŭ vilaĝo ekzistas, kie Esperanto ne havus partianon.

Kia estas celo de naciaj kongresoj?

Certe ne tute malsimila al celo de kongresoj tutmondaj. Kiel ĉi tie ankaŭ en la naciaj estas la ekstera rolo fari manifestacion kaj propagandon inter publiko. Sed ne malpli grava estas ilia signifo interna: reciproka renkontiĝo, konatiĝo, kunvivado, varmigo de amo al nia ideo, vigligo de entuziasmo por plua fervora laboro!

B. U. E. konsciante sian signifon prenas sur sin prizorgon de ĉiuj preparaj laboroj kaj esperas, ke ĉiuj bohemaj Esperantistoj ĝin subtenos per konsilo, kunhelpo kaj precipe per multnombra partopreno je projektata kongreso, por ke ĝi estu triumfo de komuna laboro kaj almenaŭ rebrilo de grandegaj sukcesoj de kongresoj tutmondaj!

Ĉio, kio koncernas la boheman kongreson estu jam de nun sendata laŭ suprecitita adreso.

Dík ústřední organisaci, kterou má český svět esperantský ve své B. U. E., bude se moci uskutečniti úkol pro naši národní propagaci veledůležitý — český kongres. Máme za to, že nadešla již doba pro tuto manifestaci, neboť neúnavnou prací našich propagatorů naše věc tak postoupila

v českých zemích, že není snad ani jednoho města nebo vesnice, kde by Esperanto nemělo stoupence.

Jaký jest účel národních kongresů?

Jistě ne zcela odlišný od účelu kongresů světových. Jako při těchto tak i při národních jest úlohou vnější manifestovati a propagovati jazyk náš mezi obecenstvem. Ale neméně důležitý jest jich význam vnitřní: vzájemné setkání, seznámení, povzbuzení lásky k naší myšlénce a oživení enthusiasmu k další horlivé práci!

B. U. E. jsouc si vědoma svého významu, podjímá se všech přípravných prací a doufá, že všichni čeští Esperantisté ji budou podporovati radou, pomocí a především hojnou účastí na připravovaném sjezdu, aby tento byl triumfem společné práce a alespoň odleskem obrovských úspěchů kongresů světových. Vše, co týká se českého kongresu, buďiž zasíláno již nyní na adresu výše uvedenou.

ORGANISACE ČESKÝCH ESPERANTISTŮ.

Bylo by zbytečno dokazovati dnes důležitost organisace; každá strana politická, chce-li uplatniti své názory, každá vrstva a třída lidské společnosti, chce-li dojíti splnění svých požadavků, musí se semknouti v pevný šik.

Nositelé a bojovníci nové a velké idey Esperanta poznali záhy, že jejich síla i moc jest v pevném sdružení, v němž neméně než v zachování nedotknutelné jednotnosti základu svého jazyka vidí zcela správně své vítězství. Proto u všech národů, které podmanilo si Esperanto, vidíme, že „samideanoj“ sdruživše se v kroužky a kluby, brzy zatouží po ústředním svazu, jakožto výslednici a souhrnu všech společných sice, ale dosud rozptýlených snah.

Také čeští Esperantisté poznali neodkladnou potřebu takového ústředí, v němž sbíhaly by se všechny snahy jednotlivých pracovníků tak, aby ani jedna jiskra energie se neztratila, aby ani jedna dobrá myšlenka nezanikla bez ohlasu, ústředí, z něhož vycházely by nové podněty k propagaci stále úspěšnější, a jež by důstojně representovalo náš svět esperantský před českou i cizí veřejností a zjednávalo váhy a respektu naší myšlénce u kruhů rozhodujících, jsouc při tom uzpůsobeno tak, aby vyhovovalo našincům jak v klubech sdruženým, tak do té doby rozptýleným, a sdružovalo všechny české Esperantisty, pokud to poměry politické dovolují, totiž alespoň v celém Předlitavsku.

Tento důležitý a nesnadný úkol dnes jest rozřešen. Esperantisté čeští mají organisaci, která vzorně odpovídá všem uvedeným podmínkám. Již celý rok působí náš ústřední svaz Bohema Unio Esperantista ve prospěch všech sdružených spolků, a můžeme konstatovati, že přes krátkou poměrně dobu trvání a přes všechny překážky dosaženo uspokojujících výsledků.

Pokládáme tuto dobu za nejvhodnější k připomenutí několika dat vztahujících se k historii ustavení naší B. U. E.: První podnět k organisaci českých Esperantistů vyšel z redakce tohoto časopisu, který přinesl již v dubnu r. 1907 provolání vyzývající k založení svazu. První poradní schůze interesentů (zástupců spolků i jednotlivců) konala se koncem června v Praze; na ní stanoveny základní rysy příští organisace, totiž, že v zájmu spravedlivého zastoupení všech korporací v ústředním svazu jest nutno, aby tento byl ústředím pojícím přímo pouze spolky. Počátkem prosince r. 1907 konána druhá schůze přípravná, na níž zástupci spolků usnesli se na definitivním návrhu stanov a zvolili přípravný výbor. Po schválení stanov výnosem c. k. ministerstva vnitra ze dne 20. února 1908 číslo 5064 svolána koncem března t. r. první valná hromada, na níž rozvržena činnost Unie v 9 sekcí, k nimž během roku připojeny tři nové: zkušební, slovanská a lingvistická. Na mimořádné valné hromadě, konané v červenci t. r., přijaty návrhy na doplnění stanov, týkající se zvláště rozšíření výboru.

Netřeba zde zajisté zvláště poukazovati na správnost principu, na němž založen náš svaz: jednotlivci sdružujtež se v klubech, kluby buďtež zastoupeny v ústředí svými zástupci. Na této zásadě jest jedině možno řešiti úlohu organisace; o tom svědčí fakt, že všechny toho času stávající spolky staly se členy Unie a nově se ustavující stále se přihlašují.

Práva, výhody a povinnosti členů: Každý spolek v B. U. E. sdružený volí a vysílá na valnou schůzi po dvou zástupcích, kteří mají právo hlasovati, voliti a volenu býti. Každý spolek dostává zdarma pro svou knihovnu oficielní orgán Č. Č. E., různé esp. časopisy a knihy. Členové spolků požívají slevy na publikacích B. U. E. a redakcí časopisu vydávaných, totiž: na časopise samém 10% (od r. 1909), na esp. průvodc po Praze 20% a na „Deveno kaj historio de Esperanto“ 15% při hotovém placení (při prodeji v komisi vše se slevou 10%); dostávají dále za cenu výrobní (40 hal.) spolkový odznak, dopisnice Unií vydané po 1 hal. (bez poštovného), jednotné legitimace, určené pouze pro členstvo spolků sdružených po 2 hal. franko, mají slevu na zkušební taxe (7 K místo 10 K) atd. — Celoroční příspěvek organisační 40 hal. zapravují kluby samy za své členy; celý tento obnos platí se i za členy, kteří během roku přistoupili. Spolky, které v roce připojí se k Unii platí příspěvek připadající včetně od čtvrtletí, v němž se přihlásily.

Současně s Unií ustavovalo se středisko českých Esperantistů, kteří, buď sídlíce v místech, kde není esperantského spolku, aneb z různých důvodů (socialních, místních a pod.) nemohouce se připojiti k některému ze spolků, nemohli by používati výhod,

jež poskytuje organisace. Počátkem prosince 1907 položen základ k ustavení svazu jednotlivců v Předlitavsku BOHEMA ASOCIO ESPERANTISTA (SVAZ českých Esperantistů, LIGO de bohemaj Esperantistoj), jehož stanovy došly schválení 22. dubna 1908. Ustavující valná hromada SVAZU konala se již dne 17. května t. r. Svaz byl jeden z prvních spolků, které připojily se k ústřednímu svazu B. U. E. Doufáme, že všichni rozptýlení čeští Esperantisté použijí této příležitosti a stanou se členy ústřední organisace prostřednictvím tohoto spolku, který jest jedině možným útvarem, v němž mohou platně spolupůsobiti. Roční příspěvek 4 K, splatný předem, možno zapraviti ve dvou lhůtách. Výhody členstva: Všem členům jest zasílán bezplatně oficielní orgán „Č. Č. E.", který otevře zvláštní rubriku věnovanou jich zájmům, mohou používati vlastní bohaté knihovny, mají slevu při nákupu esp. publikací (viz výhody členů Unie), dostávají zdarma odznak, volí zástupce do ústředního svazu B. U. E. a požívají vůbec všech výhod a práv jako členové spolků sdružených. Kdo si nepřeje časopisu a přece chce požívati všech ostatních výhod, platí členský příspěvek 2 K ročně.

Veškeré zásilky buďtež adresovány:

I. *pro ústřední svaz*: „Bohema UNIO Esperantista" (Al sekretario s-o K. Procházka) Praha I. 342. Kavárna „Union". Ferdinandova tř. 29.

II. *pro svaz jednotlivců*: „Bohema ASOCIO Esperantista" (Al sekretario s-o ing. J. Špergel) Praha I. 342. Kavárna „Union", Ferdinandova tř. 29.

ČINNOST UNIE v posledním měsíci nejlépe jest dokumentována počtem dopisů, které výbor obdržel a vypravil: dne 10. listopadu vykazuje protokol 2500 čísel, z nichž 230 od 1. října. Z listů v poslední době došlých zvláště důležitým jest dopis z praesidia rady a magistrátu král. hlav. města Prahy, který zde doslovně uvádíme:

Č. j. 3011 praes. *V Praze, 16. září 1908.*

Velectění pánové!

Mile potěšen pozorností Vaší vzdávám Vám, velectění pánové, srdečný dík za vkusný výtisk zajímavé publikace Vaší: „PRAHA - ILUSTRITA GVIDLIBRO POR TURISTOJ" a přeji snahám Vašim, směřujícím k rozšíření světové řeči Esperanto zdar ten nejskvělejší.

S výrazem dokonalé úcty, jsem Vám, velectění pánové,
vždy zcela oddaný

Dr. Groš,
starosta král. hlav. města Prahy.

Neméně příznivě vyslovili se o našem esperantském průvodci Prahou oba pp. náměstkové.

Výnosem ze dne 10. října 1908 č. 35.257 schválilo c. k. ministerstvo vnitra změnu a doplňky stanov B. U. E. přijaté na mimořádné valné hromadě konané dne 19. července t. r. Tímto výnosem jest znovu oprávněn název Unie: **„BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.) Centra Asocio de Bohemaj Esperantistoj — UNIE ČESKÝCH ESPERANTISTŮ, Ústřední Svaz Českých Esperantistů“.**

Po uveřejnění zprávy v denních listech, že B. U. E., zašle interesentům zdarma klíč Esperanta, došlo přes 300 přihlášek (neprotokolováno), které obratem byly vyřizovány.

Tiskopisy: *Ekzamena regularo* (zdarma kandidátům) obsahující krom řádu a výčtu pramenů a pomůcek ke studiu kopii dopisu dr. L. L. Zamenhofa (str. 85. Č. Č. E.).

Jednotné legitimace pro členy spolků v B. U. E. zastoupených. Cena 1 ekz. 2 hal. vypl. Upozorňujeme opětně naše kluby na tuto výhodu, aby ve vlastním zájmu pro své členstvo si je opatřily.

Pohlednice: čtyři serie pohledů na Prahu, otisk z ill. průvodce esperantského. Cena 1 ekz. 1 hal. (bez porta). Vyzýváme naše kluby, aby co nejdříve se jimi zásobily, neboť nebylo by možno je déle pro kluby reservovati.

Propagační list, obsahující stručně nástin významu, vzniku, podstaty a rozšíření Esperanta. Cena 2 h. ***Různé organisační oběžníky.***

Ekzamena komisio zasedala v plném počtu ve dnech 27. a 28. září po druhé. Vyšší zkoušce podrobili se pp.:

Josef Eiselt, ředitel gymnasia v Sarajevu;

J. U. C. *Václav Čuban-Jasoň*, úředník a spisovatel v Praze;

Josef Jeřáb k, učitel v Praskačce;

Otakar Davídek, mag. úředník v Praze;

Karel Schwarz, úředník v Plzni;

Vladimír Tobek, posluchač c. k. státní prům. školy v Praze;

Bohuslav Davídek, posluchač Česko-slovanské obchodní akademie v Praze.

Všichni byli uznáni velmi způsobilými. Někteří z nich vyučují již Esperantu na školách a ve veřejných kursech. K prosincovému terminu došly opět četné přihlášky. Poněvadž zvláště v Praze jeví se veliký zájem o zkoušky u naší B. U. E., rozhodl se výbor uspořádati v tomto období **vyšší kurs Esperanta** pro ty, kdo chtějí nabýti podrobné znalosti o našem jazyku. Přednášeti budou o gramatice, historii a literatuře esperantsky sami členové zkušební komise. Poplatek za celý kurs stanoven na 4 K. — Tyto kursy budou se opakovati před každým terminem.

Lingvistická sekce ustavena jako 11. odbor Unie. Přiděleny jí k vyřizování dotazy o jazykových otázkách.

Organisační a propagační činnost jevila se také přednáškami, jež výbor uspořádal neb jich se súčastnil. Jednatel Unie přednášel

v Plzni, navštíviv při té příležitosti kroužek v Oseku u Rokycan. V Hostomicích promluvil o Esperantu pan assistent Jan Vohnout. Zdařilé přednášky p. dra. J. Fouska v Chrudimi súčastnili se redaktor Č. Č. E. spolu s jednatelem, zastavivše se na této cestě v Kuklenách, v Praskačce, v Hradci Králové a v Pardubicích k poradě o dalších krocích k úspěšné propagaci Esperanta a organisaci našich řad. Za podobným účelem podnikli předseda a jednatel cestu do Kralup n. Vlt. k vybídnutí tamějších našich přátel: kursy, které v těchto dnech tam byly zahájeny, povedou pan učitel K. Krolmus a jednatel. K podobné propagační cestě do Č. Brodu nabídl se výboru ochotně člen pražského klubu pan B. Straka, jenž povzbudil zájem o naši myšlénku v tomto městě.

Snahy výboru uznaly sdružené spolky zvláštními *projevy důvěry*, které mu budou mocnou pobídkou k další neúnavné práci a za něž výbor na tomto místě upřímně děkuje.

Chtějíce přinášeti každý měsíc **oficielní zprávy** o činnosti našich českých spolků a horlivých propagatorů v našem orgánu, žádáme *o pravidelné zasílání zpráv* o postupu Esperanta, o způsobu propagace, o životě spolkovém a pod. (**vždy před 20. každého měsíce**). Zejména budiž uvedeno: počet kursů a jich účastníků, jich doba, místo, pořadatel, trvání a výsledek, zpráva o přednáškách, článcích v místních časopisech, výstavkách a podobných způsobech propagace, která významná osoba nebo korporace byla získána pro Esperanto, kolik čítá místní spolek členů, zprávy o členských a výborových schůzích, o valných hromadách, o stavu knihovny (kolik čítá knih, kolik nových přibylo a které, odebírané časopisy atd.). Zvlášť podotýkáme, že jest nutno k vůli přehlednosti a snazšímu redigování zpráv zasílati tyto *na zvláštním archu papíru nebo dopisnici*, které by neobsahovaly jiných sdělení.

PARTO NEOFICIALA.

EL VOJAĜO AL ANTIPODOJ.

Laŭ felietono verkita de U. E. A-ano s-o Al. Svojsík.
(„Národní Politika“ oktobro 1908.)

Mi diras adiaŭ en Kurska stacidomo de Moskva al sinjoro Hess, reprezentanto de firmo Laurin & Klement kaj paŝas kun portisto, kiu jam antaŭe alportis miajn pakajojn en vagonon kaj rezervis por mi lokon. Propre nur nun mi definitive adiaŭas al Eŭropo kaj al tiu malgranda ĝia parto, kiun mi tiel amas, al Bohemujo. Dum forveturo de siberia rapida vagonaro okazas en stacidomo similaj scenoj, kiujn ni estis vidantaj pli ofte dum for-

veturo de transoceanaj vaporŝipoj. Perono plena da parencoj kaj konatoj, kiuj adiaŭdiras al forverturontoj, kvazaŭ ili neniam plu en sia vivo estus ilin vidontaj.

Brilega luksa rapida vagonaro (express) de siberia fervojo staras jam preparita por forveturo. Post lokomotivo estas vagono por pakajoj, servistaro kaj maŝinejo, de kie sufiĉe granda dinamo provizas vespere per elektra lumo la vagonaron. Plue estas granda restoracia vagono dividita je du kupeoj, la pli granda por fumantoj, la pli malgranda por nefumantoj. El personaj vagonoj estas dormovagonoj de Pulman, du de unua klaso kaj du de dua klaso. La vagonaro ne estas sekve tro longa. Kiam ni estis irintaj en vagonaron, ĝi brilis pro pureco kaj pro helo de sennombraj elektraj lumoj.

Interne en koridoroj kaj en kupeoj estas bruo kaj ĥaoso. La plej grandajn malhelpojn faras pakajoj, da kiuj ĉiu havas grandan vicon. Transporto de grandaj valizoj en aparta pakaĵa vagono estas tre multekosta, kaj pro tio ĉiu el vojaĝantoj penas enpremi, kiel eble plej multe da valizoj en kupeon. Unu el miaj kunvojaĝantoj, juna Anglo, okupita en komerca domo de Jokohamo, kiu jam la sesan fojon vojaĝas per siberia vagonaro, posedas dek unu pecojn da ili. La plej modesta el ĉiuj estas mi, kiu kalkulas nur kvar pecojn da mia havaĵo.

En kupeo de dua klaso estas loko por kvar vojaĝantoj. En unua klaso estas ĉiam sole du kune. Krom la aludita Anglo el Japanujo veturas kun mi alia Anglo, kiu havas por du jaroj garantiatan okupon ĉe granda angla eksporta firmo en Pekingo, kaj poste grasa nejuna Germano el Magdeburg, kiu ne veturas Siberion, sed sole en Samara'n, kie li devas munti vapormaŝinojn. Unua afero, per kiu sin al ni patreto el Germanujo prezentis, estis pinĉpreno da flartabako, kiun li al ni proponis, kaj kiun ni ĉiuj tri rifuzis je videbla lia malĝojo.

Precize je la 7a horo vespere eksonas tria sonorado en perono, duobla ekfajfo de lokomotivo, kaj malrapide, majeste nia vagonaro ekveturas. Fiere ĝi povas pasi, ĉar tiel malproksimen, kiel tiu ĉi vagonaro, veturas neniu vagonaro en mondo. Dum fama pacifika nordamerika fervojo mezuras 5357 km, etendiĝas reloj de siberia fervojo kiel senfina serpento je distanco de 8682 km.

Sole iom da ciferoj mi permesos al mi citi por informo. Oni komencis konstrui siberian fervojon en jaro 1891. Jam post unu jaro havis rusa registaro pretan fervojon ĝis Zlatousta ĉe piedo de Ural, en jaro 1894 estis transkondukita la fervojo trans grandegan montaron de Ural ĝis Ĉeljabinsk, en jaro 1897 oni daŭrigis ĝis Tomsk, en jaro 1899 ĝis Irkutsk. La fervojon post bajkala lago, kiu estis en teknika vidpunkto plej malfacilega, mi aludos ankoraŭ pli poste.

Mi mensogus, se mi certigus, ke veturo en siberia vagonaro, eĉ en la plej komforta rapida vagonaro, apartenas al agrabiajoj de tiu ĉi vivo. Marveturi dek unu tagojn kaj dek du noktojn estas ĝuo, sed pasigi tiun ĉi tempon en vagonaro estas tamen pli malpli turmentado. Eĉ se ĝi estus ankoraŭ pli plaĉa krimulejo, tamen krimulejo ĝi restas.

Pejzaĝo ĉirkaŭ la fervoja linio estas entute tre malmulte interesa. Senfinaj stepoj plenaj da polvo aŭ koto, ie same enuigaj kampstriegoj alternas kun arbaroj kaj betulaj arbaretoj. Mi amas betulon pleje el ĉiuj arboj, sed ĉio troa malutilas — se vi vidas jam dum kelkaj tagoj de mateno ĝis vespero nenion alian krom betuloj kaj refoje betulojn, vulgariĝos por vi arbo, kiu ĉe ni estas ia aristokrato en arbaro, kiu tiel agrable logas okulon, kiam kelkaj izole diskuras sur deklivo.

Nia vagonaro estas ĝis lasta loketo plenigita. Plimulton okupas Angloj, poste Rusoj, poste Germanoj, tri Francoj, du Japanoj, du Tataroj kaj unu sola Bohemo. Estas interese observi, kiel kondutas membro de tiu aŭ alia nacio. Malplej simpatie reprezentas sin Germanoj. Ili parolas kiom eble plej laŭte kaj ĉiu en tuta vagonaro jam de longe scias detale, kie ili jam ĉie en mondo estis, kiel germana influo en Oriento kreskas, kiom da salajro havas tiu aŭ alia el ili k. t. p. Angloj, kiel ĉiam kaj ĉie, same ankaŭ tie ĉi, vivas sian vivon simile, kiel ili ĝin vivas en sia Albiono. Ĝentilaj al ĉiu kaj samtempe malkomunikemaj, homoj sen grandaj pretendoj kaj tamen ĝuadon de ĉio al si permesantaj. El Francoj estas du viroj kaj unu sinjorino. La unuaj du pli fortaj reprezentantoj de respubliko zorgas tutan tagon pri nenio alia, krom pri la tria pli malforta sed certe pli signifoplena partumo de loĝantaro de amikiĝinta Francujo. Pri Rusoj estas malfacile ion diri. Tutan tagon ili estas enfermitaj en siaj kupeoj kaj sole intertempe iu ekaperas rapidante en restoracian vagonon kun samovaro por bolanta akvo preparonte teon.

Plejmulte interesis min ambaŭ niaj kunuloj Tataroj. Bravuloj je ne tro granda talio, oblikvaj okuloj, lentuga flava vizaĝo. Ili kondutas pleje kiel ĝentiluloj, sole nigran malgrandetan ĉapeton ili ne demetas de kapo eĉ manĝante, kiam eĉ Anglo demetas en restoracia vagono. Hodiaŭ mi sidis ĉe tablo rekte kontraŭ ili, kaj mi deziregis diri al ili, kian respekton havis Eŭropo antaŭ iliaj „prapatretoj", kaj kiel ni tiame kontente ekspiris, kiam estis Moravio libera de Tataroj mortigistoj. Sed kiam mi vidis, kiel gastronome ili zorgas sole pri manĝaĵoj, biero kaj cigaredoj, mi lasis ilin kvietaj ne tedante ilin per miaj historiaj rememoroj.

Tradukis Vl. Tobek.

Ed. Kühnl: ÚPLNÁ METHODICKÁ CVIČEBNICE ESPERANTA PRO SAMOUKY A KURSY.

(Pokračování.) (Otisk se nedovoluje.)

ÚLOHA VII. Užívání členu *la, l'.* (Dle *Fruictiera*: *Esperanta Sintakso*).

Členu vhodno užíti:

1. Když jde o zdůraznění, že mluvíme o sobně nebo věci známé, o níž byla již řeč, neb kterou máme na mysli: Kie estas la veturilo? Kde jest (ten) vůz? (jímž máme jeti a pod.) Mi aĉetis pomojn por la infanoj. Koupil jsem jablek dětem (svým, našim, těmto . . .). Mi restos hejme la dimanĉon. Zůstanu doma v neděli (tuto, nejbližší). Palaco de la reĝo. Palác králův (našeho krále). Ĉiu amas la personon, kiu estas simila al li. Každý miluje (tu) osobu, která jest mu podobna.

2. Vztahuje-li se výraz na všechny členy dotyčného druhu: La homo estas mortema. Člověk (každý) jest smrtelný. La ŝipanoj devas obei la ŝipestron. Lodníci (všichni) musejí poslouchati kapitána. La negro estas nigra. Černoch (každý) jest černý. Je-li však smysl jasný i bez členu, možno jej vypustit: Vitro estas rompebla kaj travidebla. Sklo jest křehké (každé) a průhledné. Luteranoj kaj kalvinanoj estas kristanoj. Lutheráni a kalvíni (všichni) jsou křesťané. En urbo, en historio, en arbaro, sur kamparo, en filozofio k. c. - Ve městě, v dějinách, v lese, na poli, ve filosofii a j.

3. Je-li užito přídavného jména ve významu jména podstatného: La Plejpotenca! aŭskultu kaj savu nin - Všemohoucí (Bože) vyslyš a spas nás. Ili adoras la Nevideblan. Klaní se Neviditelnému (= Bohu). Ofendoj de la fieraj ne tuŝas nin. Urážky hrdých (lidí) netknou se nás. La sata ne kredas al la malsata. Sytý (člověk) hladovému nevěří.

4. Když jména vlastního jest užito ve smyslu podst. jména obecného: La Tolstoj estas maloftaj. Tolstojů (t. j. lidí jako jest Tolstoj) jest po řídku. Calderon estas la Aristofano de Hispanujo. Calderon jest Aristofanem Španělska (t. j. pro Španělsko tím, čím byl Aristofanes pro Řecko).

5. Když jméno podstatné jest zamlčeno, vypuštěno: Tiu ĉi estas mia ĉapelo kaj tiu estas la via. Tento klobouk jest můj, a onen jest váš (klobouk). Kioma horo estas? La tria. Tři (hodiny). Hodiaŭ estas la sepa de decembro. Dnes je 7. (den měsíce) prosince. Mi havas ankoraŭ tridek pomojn, ne kalkulante la perditajn. Mám ještě třicet jablek, nečítaje (jablek) ztracených.

6. Ve třetím stupni: Londono estas la plej granda urbo. Londýn jest největší město. Li estas la plej bona el miaj amikoj. Jest nejlepším z mých přátel. Julio estas la plej varma monato. Červenec jest nejteplejší měsíc.

7. K vůli libozvuku: La domo, en kiu oni lernas, estas lernejo. Dům, v němž se učíme, jest škola.

Členu se neužívá:

1. před jmény vlastními a před slovy: sinjoro, sinjorino, fraŭlino a pod., jakož i před tituly stojícími před vlastním jménem: Esperanto estas kreita de doktoro Zamenhof. Esperanto jest utvořeno doktorem Zamenhofem. Mi skribas al sinjoro N. N. Píši panu N. N. Praha estas ĉefurbo de Bohemujo. Praha jest hlavní město Čech.

Stojí-li však před vlastním jménem jméno přídavné nebo podstatné, pak možno užíti členu la: La tuta Eŭropo funebras. Celá Evropa truchlí. Esperanton admiras mem la granda lingvisto Max Müller. Esperanto obdivuje i sám veliký linguista Max Müller. La fama reĝo Karolo IV. vivis en XIV. (dekkvara) jarcento. Věhlasný král Karel IV. žil ve XIV. století.

2. Ve zvolání, tedy v 5. pádě: Sinjoro, aŭskultu nin! Pane, vyslyš nás! Patro nia, kiu estas en la ĉielo! Otče náš, jenž jsi na nebesích!

3. před neurčitým způsobem: Manĝi kaj trinki estas kondiĉoj por vivi (Vedle toho však: La manĝado kaj trinkado ...)

4. Po zájmenech ĉiu, ĉiuj, kies: La domo, kies tegmenton vi vidas, apartenas al mia patro. Dům, jehož střechu vidíte, patří mému otci. Oni arestis ĉiujn krimulojn. Zatkli všechny zločince.

5. Před jmény měsíců a dnů členu se neužívá, leč stojí-li před nimi nějaké obecné slovo: Hodiaŭ estas sabato kaj morgaŭ estos dimanĉo. Dnes jest sobota a zítra bude neděle. Ni iros tien la venontan ĵaŭdon. Půjdeme tam příští čtvrtek.

6. Před číslovkami základními a zájmeny osobními. Ni havas du okulojn sed unu buŝon. Máme dvě oči, ale jedna ústa. Miaj lernantoj parolas jam flue. Moji žáci mluví již plynně.

7. Máme-li na mysli pouze část něčeho (v češtině užíváme genitivu dělivého: Donu al birdoj akvon! Dej ptákům vody. Ale: Donu al birdoj la akvon - dej ptákům (tu) vodu (o níž byla řeč).

Chceme-li přesněji označiti množství (část), užíváme výrazů: „iom da, kelke da“ a pod. s prvním pádem: En la ĉambro sidis kelke da homoj. V pokoji sedělo několik lidí. Iom da gutoj sufiĉas. Několik kapek stačí.

Poznámka: Ve vyčítání jmen možno člen opakovati před každým z nich nebo u následujících vynechati: La teleroj, la tranĉilo, la forko kaj la kulero estas manĝilaro. Talíře, nůž, vidlička a lžíce jest příbor. La saĝa, elokventa kaj sperta advokato diris tion ankaŭ. Moudrý, výmluvný a zkušený advokát řekl to taktéž.

Někdy nahražuje se neurčitý člen číslovkou u n u, která má však zde význam nikoliv číslovky, nýbrž jako v češtině neurčitého zájmena (jeden, jakýsi): Unu vidvino havis du filinojn. Vdova měla dvě dcery. Estis (unu)foje unu reĝo . . . Byl jednou jeden král . . .

Přehled skládání slov (dle *Zakrzewskiho Gramatiky Esperanta* 1907): Přiřazováním kmenů a mluvnických koncovek tvoří se v Esperantu slova nová. Tak možno skládati slova a kmeny všeho druhu:

a) J m é n a p o d s t a t n á s p o d s t a t n ý m i: vaporŝipo - parník, kolharoj - hříva, metalfadeno - drát, fervojo - železnice, diservo - bohoslužba, okulharoj - brvy, tagmanĝo - oběd;

b) s p ř í d a v n ý m i: belskribado - krasopis, sangavideco - krvežíznivost, egalpezo - rovnováha;

c) s e z á j m e n y: samlandano - krajan, memstareco - samostatnost, sinamo - sebeláska;

d) s č í s l o v k a m i: unuonombro - jednotné číslo, duonpatro - otčím, centjaro - století, ĉevaltrio - trojka koní, dupunkto - dvojtečka;

e) s e s l o v e s y: skribtablo - psací stůl, tirkesto - zásuvka, partopreni - účastniti se;

f) s p ř í s l o v c i a p ř e d l o ž k a m i: trouzo - zneužití; antaŭtuko - zástěra, postsigno - šlépěj, interspaco - mezera.

g) J m é n a p ř í d a v n á s p ř í d a v n ý m i: helblua - jasnomodrý, surdmuta - hluchoněmý;

h) s č í s l o v k a m i: kvarpieda - čtvernohý, trifolia - trojlistý, duonjara - pololetní;

ch) s e z á j m e n y: niatempa - soudobý, senmorta - nesmrtelný, ĉiutaga - každodenní.

i) S l o v e s a s č í s l o v k a m i: dunaskitoj - dvojčata, unuenaskita - prvorozený;

j) s p ř e d l o ž k a m i: eniri - vejíti, elporti - vynésti, intermiksi - promísiti

k) P ř í s l o v c e s č í s l o v k a m i: unufoje - jednou, duonjare - pololetně;

l) s e z á j m e n y: ĉiutage - každodenně, kiamaniere - jakým způsobem;

m) s p ř e d l o ž k a m i: postmorgaŭ - pozítří, laŭlonge - podél;

n) P ř í p o n y s p ř í p o n a m i: estraro - představenstvo, idaro - potomstvo, ebleco - možnost, disiĝi - rozloučiti se.

Slovník. Jest nepochybno, že i částečná znalost některé z řečí románských značně usnadní studium Esperanta, hlavně pak jeho slovníku. Avšak i přes to možno každému, k d o l a t i n o u a n i f r a n č i n o u s e n i k d y n e z a b ý v a l, nalézti dosti po-

mocných bodů, které tuto práci usnadní. Jsou to na prvém místě (vedle slov t. zv. mezinárodních, v Esperantu nezměněných, na př.: aŭtoro, doktoro a j.) slova, jichž kořeny dávají tušiti původ nových odvozenin. Bližším zkoumáním těchto tvarů nalezneme brzy příbuznost mezi mnohými kmeny esperantskými a řadou známých nám českých slov „mezinárodních“.

Jako vzorný uvádíme tento příklad: k zapamatování slov *loko* - místo, ***movi*** - hýbati (francouzsky: ***lieu***, ***mouvoir***, latinsky: *locus*, *movere*) vzpomeňme složeného slova: *lokomotiva*. Podobně: *mano* - ruka, ***skribi*** - psáti (fr. main, écrire; lat. manus, scribere) ***manuskript*** (manšeta, manual); p i e d o - noha (pedál); k o l o n o - sloup, (kolonada - sloupořadí), p e t i - prositi (petice - žádost), u n u - jeden, f o r m o - tvar (uniforma - stejnokroj), s a l t i - skočiti, m o r t o - smrt (salto mortale), b r i l i - zářiti (brilliant), p o r t i - nésti (kolportáž), k r i m o - zločin (kriminál). k a n d e l o - svíce (kandelábr), k o m e r c o - obchod (komerční), d e n t o - zub (trident - trojzub), p a t r o - otec (patriotismus), p a c o - mír (pacifický), o k u p i - zaměstnati, obsaditi (okupované země) o b s e r v i - pozorovati (observatoř), n o k t o - noc (nocturno), n o t i - poznamenati (notes), m a r o - moře (marina), l u n o - měsíc (lunatický - náměsíční), r e k o m e n d i - odporučiti (rekomandovati), r e s t i - zůstati (poste restante), o k u l o - oko (okuláry), m a k u l o - skvrna (makulatura), b a r i - zahraditi (barikáda), bastono - hůl (baštonáda), b r i k o - cihla (brikety), g l o r o - sláva (gloriola), i n s t r u i - vyučovati (instrukce), a k v o - voda (akvarium), t e r o - země (teritorium), l u m o - světlo (illuminace), l o k o - místo (lokální dráhy), k r u c o - kříž (krucifix), k u r i - běžeti (kurýr) p o r t i - nésti (transport), o f e r i - obětovati (ofěra) atd. atd.

S l o v a p o d o b n á a r ů z n é h o v ý z n a m u zasluhující zvláštního upozornění:

n o b l a - šlechetný, n o b e l a - šlechtický (nobelo - šlechtic): li estis de nobela familio, sed li ne havis noblan karakteron - byl ze šlechtické rodiny, ale neměl šlechetné povahy.

ordo - pořádek, o r d o n o - rozkaz, o r d e n o - řád, vyznamenání (řád, stanovy - regularo);

p e z i - vážiti, míti váhu, p e s i - vážiti, odvažovati (p e z i l o - závaží, p e s i l o - váhy);

p o l v o - prach (na zemi), p u l v o - prach střelný, p u l v o r o - prášek (lékár.), p u d r o - líčidlo;

p r o v o - pokus, p r u v o - důkaz: tiu ĉi provo nenion pruvas - tento pokus nic nedokazuje;

f u n d o - dno, f o n d o - založení (f u n d a m e n t o - základ ;
g a j a - veselý, ĝ o j a - radostný;
j u s t a - spravedlivý, ĝ u s t a - správný, ĵ u s - právě, zrovna;
m a s t r o - hospodář, m a j s t r o - mistr;
r e ĝ o - král, reĝi - kralovati, r e g n o - říše, r e g i - vládnouti;
r o s o - rosa, r o z o - růže;

sento - cit (la kvin sentoj - pět smyslů), senco - smysl (dusenca - dvojsmyslný); (signifo - význam);
serĉi - hledati, ŝerci - žertovati;
ŝarĝi - naložiti, ŝargi - nabíjeti (střelnou zbraň);
tablo - stůl, tabulo - deska, tabule, tabelo - přehled;
stato - stav (postavení), ŝtato - stát, etato - status, výkaz;
ekzemplo - příklad, ekzemplero - exemplář, kus.

Správnost etymologická napomáhá též jasnosti věty:
lango - jazyk (ústroj), lingvo - jazyk (řeč): montru vian langon - ukažte jazyk, angla lingvo - angličina;
haŭto - kůže (na těle), ledo (vydělaná), felo (se srstí), ŝamo (jircha): haŭta malsano - kožní choroba, leda monujo - kožená peněženka;
prezo - cena (kupní), valoro (hodnota), kosto (výdej, náklad), premio (odměna, vyznamenání): modera sed fiksa prezo - mírná, ale pevná cena; senvalora specimeno - vzorek bez ceny; multekosta entrepreno - nákladný podnik; premio de unua klaso - odměna první třídy;
ŝipo - loď, navo - chrámová loď;
kara - drahý, milý; multekosta - drahý, cenný;
luno - měsíc, monato (30 dní);
moro - mrav, kutimo (zvyk);
edzo - muž, manžel, viro - muž;
toleri - trpěti (strpení), suferi - trpěti, snášeti;
kastelo - zámek (budova), seruro - zámek k zamykání;
multepeza - těžký (o váze), malfacila (nesnadný);
ŝlosi - zamknouti, fermi - zavříti (okno), kontrakti - uzavříti (smlouvu), konkludo - závěr, úsudek;
faligi - poraziti (strom), venki - poraziti, přemoci;
zorgi - starati se, pečovati, flegi - ošetřovati (nemocné), varti - opatrovati (děti), gardi - hlídati;
plumo - péro (peří, ku psaní), risorto - pružné péro;
eldoni - vydati (knihu), elspezi - utratiti;
ŝajni - zdáti se, songi - sniti, vidiĝi - jeviti se;
gajni - získati, akiri - nabýti čeho, dosáhnouti, profiti - těžiti, perlabori - vydělati, varbi - získati (člena);
aĝo - věk (stáří), epoko - věk (čas);
kapti - uchvátiti, chytiti, uzurpi - násilně se zmocniti, ravi - unésti, nadchnouti, forporti - odnésti;
leciono - úloha, lekce (školní), tasko - úkol (vytčený), rolo - úloha (divadelní);
hejti - topiti (v kamnech), dronigi - (ve vodě);
seĝo - stolice (židle), instanco - (úřad), tribunalo - [illegible] lice);
[illegible] - stav, situacio - (poměry), prefesio - (povolání), metio - [illegible]);
juĝi - souditi (rozhodovati), opinii - (míniti); (tučný);
forta - silný, potenca - (mocný), dika - (tlustý), grasa -
mezo - prostředek, střed, rimedo - prostředek (k dosa- [illegible]ní něčeho), medikamento - (léčebný), centro - střed(isko);
numero - číslo, nombro - počet;
folio - list, folieto - lístek, poŝta karto - dopisnice, bileto - vstupenka (enirbileto, veturbileto);
virgulino - panna, pupo - loutka;
tero - půda (země), fundo - půda (dno), subtegmento - půda (část domu); kredi - věřiti, pensi - mysliti, opinii - míniti.

Výrokové jméno podstatné a přídavné. 1. Jméno podstatné může býti ve větě *a)* podmětem: patro estas bona; *b)* předmětem: aglo ne kaptas muŝojn (předmět přímý); donu al la birdoj akvon (al la birdoj - předmět nepřímý, akvon - přímý); *c)* doplňkem: mia frato estas instruisto - můj bratr jest učitelem: v této větě podstatné jméno instruisto jest doplňkem.

V Esperantu stojí podstatné jméno doplňkové vždy v prvním pádě, kdežto v češtině užíváme mnohdy také pádu sedmého. Vyskytuje se pak podstatné jméno jako doplněk zvláště po slovesech podmětných (předmětu nevyžadujících): esti (býti), fariĝi (stávati se), naskiĝi (naroditi se), esti nomata, elektata, juĝata a j. (býti jmenován, volen, považován), na př.: knabo fariĝas junulo, junulo fariĝas viro. Ne ĉiu naskiĝas reĝo. Hus estis juĝata herezulo (Hus byl považován za kacíře). — Dále po slovesech vyžadujících předmětu i doplňku: nomi (jmenovati), trovi (shledati), konsideri (považovati), senti sin (cítiti se), juĝi (souditi, považovati), fari (činiti), titoli (nazvati), elekti (zvoliti), sin montri (ukázati se) na př.: Ili monis lin reĝo - jmenovali ho králem (lin - předmět; reĝo - doplněk). Li montris sin (esti) timemulo - ukázal se (býti) bázlivcem.

Poznámka: Po mnohých z těchto sloves místo prostého doplňku může se užíti spojky **kiel** s podstatným jménem. Tu třeba však zvlášť uvážiti tento rozdíl: „Mi elektis lin kiel prezidanto“ znamená: „Zvolil jsem jej jako předseda“ (totiž, jsa předsedou, nebo poněvadž jsem předsedou). „Mi elektis lin kiel prezidanto**n**“ znamená: „Zvolil jsem jej za předsedu“ (aby byl předsedou).

2. Jméno přídavné (viz *Fruictier*: *Esperanta Sintakso* §§ 62., 63.) jsouc užíváno doplňkově (výrokově), shoduje se se jménem podstatným nebo náměstkou, k nimž se vztahuje, v čísle, ale ne v pádě: stojíť vždy v pádě prvém (nikdy ve čtvrtém). Užívá se pak přídavného jména výrokově, je-li doplňkem slovesa a ne přímo podstatného jména; tu ukazuje obyčejně *a)* čím někdo nebo něco jest aneb se stává, *b)* jakým podmět jest nazýván, shledáván, zač jest považován atd. Bývá to po slovesech esti, končících na -iĝi, -igi, fari, nomi, trovi, konsideri, rigardi, elekti, sin montri, sin senti, lasi atd. Po těchto slovesech možno téměř vždy mysliti „esti“ (býti) mezi slovesem a přídavným jménem.

Příklady: Papero estos blanka. La dentoj de leono estas akraj. La riĉeco faris lin (estantantan) senkompata. Bohatství učinilo jej nemilosrdným. Ili trovis la manĝajojn (estantajn) bonaj. Shledali jídla dobrými. Lasu nin solaj (esti) por momento. Nechte nás na okamžik (býti) samotnými.

Poznámka 1. Vztahuje-li se přídavné jméno výrokové ne k podstatnému jménu nebo zájmenu, nýbrž k neurčitému způsobu

slovesa nebo k obsahu celé věty přijímá tvar neutrální, totiž stává se příslovcem: Resti kun leono estas d a n ĝ e r e. Estus b o n e, se li venus. — Řidčeji nalezáme také přídavné jméno s koncovkou -*a*: Ĉu ne estas e b l a, ke ni kompreniĝadu per ia alia lingvo? V takovém případě možno si přimysliti k přídavnému jménu (e b l a): „afero“.

2. Když jméno přídavné vztahuje se k neurčité náměstce o n i, může státi buď v jednotném neb množném čísle. Obyčejně užívá se však čísla jednotného. Př. Kiam oni estas riĉa (riĉaj) oni havas multajn amikojn.

Mem sám: Mi mem vidis lin. S á m jsem ho viděl. Mi vidis lin mem. Viděl jsem jej s a m é h o. Ĉiu amas sin mem plej multe. Každý miluje sebe s a m a nejvíce (memstara - samostatný, memvole - dobrovolně, meminstruo - samoučba, memkonservo - sebezachování). *Mem* klade se z pravidla ku slovu, k němuž patří.

Sola samojediný, pouhý, jediný, sám: La sola rimedo estas eviti ilin. Jediný prostředek jest, vyhnouti se jim. Oni ne sole insultis min, sed oni eĉ atakis min. Nejen mi spílali, ale i vrhli se na mě. Sole per Esperanto mi povas rilatadi kun tuta mondo. Pouze Esperantem mohu se stýkati s celým světem (solejo - samota (místo), soleco - samota, soligi - osamotiti, soliĝi - osaměti).

Sama týž, tentýž, stejný: La saman tagon ili alvenis. Téhož dne přišli. Faru same kaj ni estos kontentaj. Učiňte stejně a budeme spokojeni (sam-ide-an-o - stoupenec téže myšlénky; samlandano - krajan, samnoma - soujmenný, samtempa - současný, malsama - nestejný, jiný, různý; ale d i v e r s a rozličný).

P ř í s l o v c e způsobu (-EL) a příčiny (-AL):

Tázací a vztažné:	KIEL	- JAK, KTERAK.
Ukazovací:	TIEL	- TAK.
Zobecňující:	ĈIEL	- VŠELIJAK.
Záporové:	NENIEL	- NIJAK.
Neurčité:	IEL	- NĚJAK, JAKSI.

KIAL - PROČ, TIAL - PROTO, ĈIAL - Z KAŽDÉ PŘÍČINY, NENIAL - ZE ŽÁDNÉ PŘÍČINY, IAL - PRO NECO, PRO COSI.

P ř í k l a d y: Kiel eble plej rapide forkuru. Jak možno nejrychleji utečte. Neniel mi povas konsili al vi. Nikterak nemohu vám raditi. Kial vi ridas? Proč se smějete? Mi kantas tiel bone kiel vi. Zpívám tak dobře jako vy.

PŘÍPONY A PŘEDPONY.

Přípona **-id** označuje m l á d ě, potomka: reĝo - král, reĝido - kralevic; kato - kočka, katido - kotě; ĉevalo - kůň, ĉevalido - hříbě; cervo - jelen, cervido kolouch; ansero - husa, anserido -

house; bovo - skot, bovido - tele: hundo - pes, hundido - štěně; ŝafo - ovce, ŝafido - jehně; koko - kohout, kokido - kuře; anaso - kachna, anasido - káče; leono - lev, leonido - lvíče; Izraelo - Israel, Izraelido - Israelita.

Předpona **ge-** značí podstatné jméno podvojné (obojí pohlaví): patro - otec, gepatroj - otec i matka, rodiče; frato - bratr, gefratoj - sourozenci; gesinjoroj - páni (pán i paní); geedzoj - manželé (muž i žena); gemastroj - hospodář i hospodyně; gelernantoj - žáci i žačky; geinstruistaro - učitelstvo (učitelé i učitelky); geoficistoj - úředníci i úřednice; gereĝoj - král i královna; gefianĉoj - snoubenci; geamikoj - přátelé i přítelkyně; gejunularo - mládež obého pohlaví.

Předpona **bo-** označuje osoby sňatkem spřízněné: bopatro - tchán, bopatrino - tchyně, bofrato - svat, švagr, bofratino - švagrová, bofilo - zeť, bofilino - snacha; bogefratoj - švagr i švagrová.

Předpona **pra-** jest významem rovna české předponě prave slovech: praotec - prapatro, pračlověk - prahomo, praděd - praavo, prababička - praavino, prales - praarbaro, pravěk - praepoko, pravnuk - pranepo, prazdroj - prafonto.

Překlad cvičení z úl. VI.

Parolu iom pli malrapide, por ke mi ne bezonu tiom da fojoj demandi pri (je) kelkaj detalajoj. Se laboras duoble tiom da homoj, estas la laboro farita post duona tempo. Li rakontu pri kio ajn, ĉiam li trovas tiom da atento, ke ĉiuj sekvas kun intereso liajn klarigojn. Tuj kiam estos miaj pakajoj alportitaj, mi forveturos. En printempo la glacio kaj la neĝo degelas. Li edziĝis nunjare kun (je) sia kuzino. Glaciajo estas dolĉa, malvarma frandajo. Egaleco, libereco kaj frateco estas devizo de la franca respubliko. Ili ne mortis per morto natura, sed ili estis mortigitaj en batalo. Graveco de tiu ĉi momento bezonas tujan decidiĝon. Dum kota vetero mi devas ofte purigi mian vestajon. Kiam ni venis hejmen, estis la pordo fermita. Lasu al infanoj iom pli multe da libereco. Pardonu, ke mi ne povas hodiaŭ akcepti vian inviton: mi estos okupita la tutan tagon. Via senkulpiĝo klarigis al ni la tutan aferon. Papero de la sama kvalito sed de kelkobla dikeco estas proporcie pli multekosta. Eĉ ne duonon de aĉetita komercajo li povis uzi. Kie ajn li proponas siajn servojn, ĉie oni rifuzas lin. Pasinta tempo neniam revenos. Mi estas per via konfidesprimo konfuzita. Mi diras neniam „adiaŭ" sed „je revido". Mi havas sur la plano notitan tiun vojon, laŭ kiu ni morgaŭ ekmarŝos. Al transdonanto de tiu ĉi letero komuniku respondon je ĝia enhavo. Por ke vi estu konvinkita pri mia simpatio, mi sendos al vi la unuajn sciigojn. Kvaronjara membra kotizajo en Esperantista Klubo en Praha estas unu krono.*) Ĉu vi deziras membriĝi? Samtempe vi fariĝus membro de centra asocio B. U. E. al kies kaso ĉiu societo sendas sumon respondantan al nombro de membroj. Mi fariĝis membro de klubo en Chrudim, kiu ankaŭ estas per siaj delegitoj en Unio reprezentata.

---

*) Membroj pagantaj duonjare 2 K ricevas senpage monatan organon „Časopis Českých Esperantistů". Duonjara kotizajo sen gazeto: 1 K.

INFORMOJ PRI BOHEMA NACIO.

KIEL JUGAS FRANCA ESPERANTISTO PRI BOHEMOJ.

. . . post la kongreso Esperantistoj disveturis, unuj por sekvi siajn aferojn, aliaj por viziti kelkajn regionojn de Germanujo kaj de najbaraj landoj. Kelkaj vizitis la somerlokon „Weisser Hirsch“ apud Dresden; tien iris tiuj, kiuj amas la ripozon. Tie formiĝis por kelkaj semajnoj esperantista vilaĝo diversnaciana organizita de la kongresa komitato same kiel speciala ekskurso Berlin'on. Mi turniĝis kun aro da amikoj en urbon Praha; kuniĝinte kun aliaj similaj grupoj, ni baldaŭ estis preskaŭ cento da Francoj, Angloj, Skotoj, Rusoj, Hispanoj, k. t. p.

Kial Prahan kaj ne Berlinon? Pro multaj kaŭzoj, el kiuj unu estas la jena: Mi estis varme invitita de bohemaj kolegoj, al kiuj mi sentis profundan simpation jam de unua tempo de korespondado. Ili forlogis min de „Weisser Hirsch“; mi ne bedaŭras tion kaj same ankaŭ miaj akompanintoj. Ili akceptu esprimon de nia dankemo por la dutaga peno kaj por la plezuro, kiun ili preparis al ni.

La Francoj devas plenumi specialan devon rilate la Bohemojn, devon, kiu koncernas unuavice la edukistojn de junularo. Mi mem decidiĝis fari tiel pro vereco, justeco kaj ĝentileco. Ni, Francoj, donas al vorto „Bohémien“ falsan signifon; per tiu ĉi vorto ni aludas la vagantajn familiojn, kiuj vivas en loĝejaj veturiloj, ŝtelas la infanojn (?), rabas en niaj vilaĝoj kaj urbetoj.

Mi rememoriĝas ankoraŭ la teruron, instigatan de miaj gepatroj per „B o h é m i e n s“, kiam mi estis infano kvin aŭ dekjara. Iom da ĝi restas kaj tiun ĉi maljustecon forigos nek historio, nek geografio, eĉ ne mia legaĵo. Mi estas forte konvinkita, ke multaj infanoj prezentas al si ankoraŭ nun, ke Bohemujo estas lando de popolo malriĉa, malpura, malklera kaj preskaŭ senhejma. Kial? Ĉar ni kutime sub nomo „Bohémiens“ komprenas ciganojn, muzikistojn, urs-gvidistojn, kaldronistojn. Ĝi estas granda eraro.

La vagonaro portis nin tra kamparoj, preterkurante la konstruajojn, kie ni vidis fortajn mastrinoj ĉirkaŭitajn de belaj infanoj, kiuj nin salutis per siaj manetoj. La kortoj de dometoj estas puraj, ĉiam ombrumitaj de arboj, kies fruktoŝarĝitaj branĉoj tuŝas preskaŭ la teron.

Same la ĉefurbo de Bohemujo faris je ni favoran impreson; ĝi estas granda urbo, pura, havanta 550.000 da loĝantoj. La virinoj estas belaj kiel sur bildoj de Rubens; la viroj ĝentilaj, senartifikaj. Multaj magazenoj, unuaklasaj hoteloj, interesaj monumentoj, raviĝaj panoramoj kaj okaze belega ekspozicio organizita de komerco kaj industria ĉambro en Praha.

La esperantista grupo estis tre afable akceptita de unu membro de ĝia komitato; kun tiu ĉi sinjoro ĝi estis ankaŭ fotografita antaŭ la ĉefa palaco.

Mi ne priskribos la ekspozicion. Metalurgio, industrio de vitro, meblaro, grafiko k. t. p. elmontras tie riĉecojn intelektan kaj artan.

Tio, kion mi vidis plej kurioza ne estis okulfrapanta, sed kortuŝanta. Ĝi estas vitra kubo je randoj da 80 centimetroj, en kiu estas kolone ordigitaj bronzaj moneroj 2-heleraj. Flanke en vitra kesteto multe da diversvaloraj monpecoj. Ĉiumomente viroj, virinoj kaj infanoj metadis senadmone en la kesteton monoferojn.

Kion tio signifas? mi demandis kolegon, kiu min akompanis. Ĝi rilatas bohemajn lernejojn; kaj li klarigis al mi, ke la registaro aŭstria, de kiu Bohemujo dependas, volonte germanigus tiun ĉi landon. Ĝi malavare subtenas lernejojn german-lingvajn. Bohemoj devas la siajn konstrui parte per propra mono.

Ili mem salajras edukistojn volante progresigi la lingvon kaj spiriton naciajn. Mi ne povis ne meti ankaŭ en la keston mian obolon.

Prague, kiom mi preferus skribi Praha, kiel niaj amikoj bohemaj, estas plena de kuriozajoj kaj historiaj memoraĵoj. La nomado mem de ĉiuj estus tro longa. La plej interesaj objektoj estis al ni montritaj, klarigitaj, — en la klarigoj kaj rimarkoj vibris patriotismo, amo de la raso, bedaŭro je perdita aŭtonomio, deziro je sendependeco kaj ankaŭ la malfido je potenca najbaro, amo de libereco, admiro de francaj moroj kaj spirito.

Longe mi ne forgesos la astronomian horloĝon, la magistratan domon, ponton de Karolo IV., ĝian turon, la katedralon, reĝan kastelon kun ĉambro de elfenestrigo, kie ekĝermis la 30-jara batalo.

Ni vizitis ankaŭ la antikvan hebrean tombejon, eŭropan kuriozajon. Ĝi entenas 28.000 tombŝtonojn, senregule grupigitajn, duone enteriĝintajn. Najbare staras malnova sinagogo. Mi volonte estus deĉifrinta tiujn ĉi misterajn surskribojn. Tiuj de gloraj personoj ne interesis min plej multe; mi estus volinta legi en la malnova tombejo epitafojn de simplaj mortuloj, kiaj ni estas.

Ĉu oni tiame gravuris en la ŝtonojn, kiel oni ĝin faras hodiaŭ — la sanktajn naivajojn: „Li estis bona patro“, „ĉi tie kuŝas bona patrino kaj edzino“; ĉiu scias ja, ke en la tombejoj oni trovas la plej belajn mastrumejojn, la plej bonajn amikojn kaj perfektajn oficistojn. Jen estas flankajoj de granda afero kaj mi ne povis ilin malkovri. Ĝi estis lingvo hebrea.

Mi vidis multe da aliaj objektoj kuriozaj kaj instruigaj, sed estas jam bezone limiĝi. Industriistoj, komercistoj, artistoj, profesoroj, turistoj kaj vi, junaj geedzoj, vi povas fari agrablan kaj utilan vojaĝon en Bohemujon kaj en ĝian ĉefurbon Praha, vi revenos de tie pli bone instruitaj kaj entuziasmigitaj. Havante liberan elekton, vi sentos vin en atmosfero, kie vibras grandaj rememoroj kaj belaj aspiroj. Vi povos konstati verecon de teksto, kiun mi ĉerpas el „Esperanta Gvidlibro“ por vizitantoj de Praha: „Danke la eĥon de libereco blovita de franca revolucio en tutan absolutistan Eŭropon, Bohemujo releviĝis per mistera forto el sia longa rigidiĝo kaj nacia senkonscio kaj ĉerpante el pasintaĵo la bezonan forton por vekiĝo, ĝi laboras de tiam energie kaj senhalte pri la regeneracio de bohema gento per kulto de sia lingvo, siaj tradicioj, siaj artoj, sia literaturo.“

M. Duricux, directeur de l' école Montesquieu, Lille.

Tradukita el „Le Progrès du Nord“.

BOHEMAJ SUPERSTIĈOJ KAJ KUTIMOJ.

DRONIGADO DE NIKSOVIRO. El idolaj pratempoj de niaj antaŭuloj restis ĝis nun ankoraŭ multaj diversaj superstiĉoj. Mi volas rakonti pri la povo de niksoviro, kiun li posedas super homo sin

bananta, kaj kiamaniere — laŭ la popola opinio — estas eble liberiĝi de li. Kiam ni iradis por bani nin, precipe en lagetojn, en kiuj havas la niksoviro ĉefan superregon, ni precize zorgis pri tio, ke la demetitaj vestoj estu de bordo tutegale malproksime kuŝigitaj. Kiu el ni kuŝigis la veston pli proksimen al bordo, tiun la niksoviro entiris dum banado en akvon! En lageton ni eniris samtempe. Kiam ni estis en akvo kaj ĝis kiam neniu el ĝi eliris, la niksoviro havis super ni nenian povon. Tuj kiam iu foriris sur bordon, ĉiuj ceteraj troviĝis jam sub niksovira povo. Okazis, ke post banado ĉiu penis albordiĝi la plej unua, por ke la niksoviro ne povu lin subakvigi, kaj tiu, kiu atingis la bordon plej frue, ekkriis „Niksoviro!“ Ĉiuj forkuris tuj el akvo; kiu estis la lasta, tiu povis atendi, ke li ĉe plej proksima banado droniĝos. Por ke tio ne povu okazi, li devis la niksoviron dronigi. Tio okazis jene: Ĉiuj revestiĝis, stariĝis vice unu apud la alia laŭlonge de la bordo kaj tiu, kiu devis dronigi la niksoviron, devis ŝiri proksime de bordo verdajn foliojn (plej ofte tiliajn), kolekti malgrandajn glatŝtonetojn kaj stariĝi en vicon; nun li metis la folion sur la manon, sur la folion la ŝtoneton kaj donis ilin sur la akvosupraĵon tiamaniere, ke subakviĝu kun la ŝtoneto ankaŭ la folio. (La ŝtono alpremis la folion al fundo tiel, ke ĝi ne povis suprennaĝi). Se tio sukcesis, la niksoviro estis dronigita, se male oni devis ripetadi la provon tiel longe ĝis kiam la folio subakviĝis. Se la „dronigado“ kelkfoje ne sukcesis, ĝi estis ĉiam malbona antaŭsigno. Tiun provon oni ripetadis dum la plej frue sekvinta banado, ĉar la knabo ne devis sin bani, se li ne volis veni en la niksovirajn manojn.

KIEL SCIIĜAS KNABINOJ PRI SIA EDZIĜO. En kelkaj regionoj de reĝolando Bohemujo junaj Boheminoj en antaŭvespero de „st. tri reĝoj“ fandas plumbon kaj verŝas ĝin en malvarman akvon. Ili „fandas la fianĉon“. Se formiĝas (kompreneble tre fantazia) plumba figuraĵo de soldato, ŝi fariĝos lia edzino, se la figuraĵo de kamparisto, ŝi edziniĝos je li. Poste ĉiu knabino iras al ĝardenbarilo kaj skuante ĝin, kantas: „Skuiĝu, barilo, skuiĝu, kie estas mia karulo, tie ekboju la hundo!“*) De kiu flanko hundo ekbojas, de tie venos ŝia karulo. — Aliaj knabinoj elŝiras kelke da siaj haroj kaj metas ilin sur akvon en plado. Kiu knabino rekonas propran haron, tiu dum kuranta jaro edziniĝos. Kelkaj prenas tri telerojn. Sur la unuan oni metas ringon, sur la duan ŝlosilon, sur la trian kombilon. Oni ankoraŭ kovras la okulojn de knabino per tuko kaj ŝi poste iras al iu el teleroj. Se ŝi ekprenas la ringon, ŝi edziniĝos kaj estos sinjorino, se la ŝlosilon, ŝi edziniĝos je

---

*) *Rimarko*: En originalo rimata.

kamparisto. Ho ve, se ŝi ekprenis la kombilon! — Ie oni rekonas ankaŭ per pajlo, ĉu la knabino ricevos edzon-vidvon aŭ fraŭlon. La knabino eltiras el pajla tegmento kelke da pajleroj, kuras kun ili en la ĉambron kaj kalkulas ilin. Se ilia nombro estas malpara, ŝi ricevos vidvon, se ĝi estas para, ŝi edziniĝos je fraŭlo.

Fr. K. Svačina.

ESPERANTA MOVADO INTER BOHEMOJ.

Jam unu tutan jaron ekzistas centra asocio de Esperantistoj bohemaj „BOHEMA UNIO ESPERANTISTA", kiu, fariĝinte tuj en la komenco fokuso de esperanta movado inter Bohemoj, unuiĝas hodiaŭ 22 societojn en sekvantaj lokoj: Praha (2), Plzeň (2), Č. Budějovice, Hradec Králové, Kukleny, Praskačka, Chrudim, Osek u Rokycan, Brno, Prosek, Mladá Boleslav, Soběslav, Trutnov, Minice, Liberec, Písek, Pardubice, Kralupy, Jaroměř kaj Hostomice. Unu el ĉi tiuj societoj grupiĝas izolajn Esperantistojn en Aŭstrio (ĝi estas B o h e m a A s o c i o E s p e r a n t i s t a — Ligo de bohemaj Esperantistoj), kiuj loĝas en lokoj, kie ne estas esperantista grupo aŭ pro diversaj motivoj (sociaj, lokaj k. t. p.) ne povas aliĝi al iu el lokaj grupoj kaj tamen ofereme kaj efike laboras por Esperanto. Tiamaniere celas la Ligo, ke la nombro de Esperantistoj bohemaj ekster organizajo estu kiel eble plej malgranda.

Ĉefa punkto de programo de B. U. E. por jaro 1909 estas aranĝo de „Unua Kongreso de Bohemaj Esperantistoj" en Praha. Kiel 11-a sekcio de Unio estis starigita la lingva, kiu klarigas kaj informas pri gramatikaj demandoj. Ekzamena komisio kunsidis plennombre jam la duan fojon la 27. kaj 28. de septembro. Ĉiuj sep kandidatoj plenumis kun tre bona sukceso superan ekzamenon. Kelkaj el ili instruas jam Esperanton en lernejoj kaj publikaj kursoj. Ĉar precipe en ĉefurbo Praha montriĝas granda intereso pri ekzamenoj de B. U. E., decidiĝis la komitato antaŭ ĉiu ekzamena termino (kvarfoje en jaro) malfermi superan kurson de Esperanto por tiuj, kiuj volas akiri detalan scion pri nia lingvo. Instruados pri gramatiko, historio kaj literaturo esperante membroj de la ekzamena komisio mem.

La agadon de Unio en lasta monato plej bone dokumentas nombro de leteroj, kiujn la komitato ricevis kaj ekspedis: la 10-an de novembro montras la protokolo 2500 numerojn el kiuj 230 de 1-a oktobro. Precipe grava estas letero de *urbestro de reĝa ĉefurbo Praha Dr. Groš, kiu, dankante por nia esperanta ilustrita gvidlibro, deziras al niaj klopodoj celantaj disvastigi la mondlingvon Esperanto la plej brilan sukceson.*

Organiza kaj propaganda laboroj vidiĝas en paroladoj, kiujn la komitato aranĝis en kelkaj urboj aŭ ilin ĉeestis. En pli multe ol 30 lokoj okazis la lastan tempon pli rimarkindaj propagandaj paroladoj aŭ kunvenoj, mem en Wien kaj en Ameriko (precipe citindaj estas b o h e m a j centroj esp. en Chicago, Cleveland, Elgin St. Louis kaj Baltimore).

Al ĉiuj societoj estis sendataj regule kopioj de la raportoj de B. U. E., novaj publikaĵoj (Praha, gvidlibro; Deveno kaj Historio, propaganda 4-paĝa folio), specimenoj de ĉiuj presaĵoj k. t. p.

Ĉion, kio rilatas la tutan esperantistaron boheman adresu al centra asocio „Bohema Unio Esperantista“ en Praha I. 342. Esperanto-Kafejo „Union“.

En Praha elirantaj gazetoj alportis tre multe da artikoloj kaj notoj pri Esperanto kaj la kongreso: Světozor, Český Svět, Zlatá Praha, Večerní List, Čas, Národní Politika k. t. p., k. t. p. Laste nomata alportis la 12. septembron interesan artikolon pri vizito de kolonelo John Pollen, akompananto de hinda princo Sher Khan el Radhanpur (Indio) al Praha. En kunveno de Esperantista Klubo diris la sama interalie: „Mi volas diri al vi, ke ĝi estas por mi vere plezuro vidi vian belegan urbon. Mi vidis multe da urboj, sed mi ne trovis pli belan ol estas la via. Ĝi estas vere urbo mirinda, belega. Vi povas esti fieraj pri via lando kaj ĝia ĉefurbo Mi estas maljunulo, kiu malfacile lernas fremdajn lingvojn, sed vi, la pli junaj, vi devas perfekte ellerni nian belan Esperanton, ĉar via nacio ĝin bezonas. Via lando estas mirinda, ĝi estas konata en ĉiuj anguloj de mondo, via nacio estas klera kaj povas multe helpi la homaron, sed por tio vi neeviteble bezonas interkompren-ilon internacian — Esperanton.“

Karavano de angla j Esperantistoj kondukata de prezidanto de U. E. A. s-o H. B. Mudie vizitis, laŭ invito de nia centra asocio Bohema Unio Esperantista, en nombro de 80 personoj nian ĉef-urbon kaj la ekspozicion post la Dresdena kongreso. Al ĝi aliĝis ankoraŭ multe da alinaciaj kongresanoj, tiel ke kelke da centoj da fremdaj Esperantistoj estis niaj gastoj. B. U. E. ricevis de suprenomita samideano sekvantan sciigon:

> „Karavano C komisiis min transdoni ĝian koran dankon pro la tre afabla maniero laŭ kiu viaj samurbanoj tiel gastame kondukis ĝin tra via bela urbo. La karavano estas plua sukceso, dank' al la kunlaborado de la esperantistaro. Via kore H. B. Mudie.“

* *

„**BOHEMA ASOCIO ESPERANTISTA**“. Dle usnesení mimořádné valné hromady ze dne 15. července t. r. jsou zvoleni delegáty do ústředního svazu B. U. E. pp. Ing. Č Šalamon, Ing. Fr. Kühnl a náhr. Ing. Jar. Špergel. Do konce t. r. jest zasílán každému nově přistoupivšímu členu opis seznamu knihovny ligy; úplný katalog s doplňky bude uveřejňován v příštím ročníku tohoto časopisu. Přihlášky ku Svazu Českých Esperantistů buďtež adresovány **pouze**: Praha I. 342. Kavárna „Union“.

Klub Esperantistů v Praze konal 14. října mimořádnou valnou hromadu. Z programu uvádíme: Zápis minulý čten a jednohlasně schválen. Stanovy opraveny a doplněny: Klub Esperantistů v Praze. člen B. U. E. Dále vložen článek o nezměnitelnosti Esperanta dle deklarace přijaté v Boulogne s. M. Členský příspěvek stanoven na 4 K ročně pro členy, kteří budou dostávati (po předchozím zapravení příspěvku nejméně ve dvou lhůtách) oficielní orgán klubu „Časopis Českých Esperantistů“ a 2 K pro ty, kteří si nepřejí časopis odebírati. Nově přistupující členové obdrží buď odznak nebo serii pohledů (10 ex.) klubem vydaných. Valná hromada, vyslechnuvši zprávy funkcionářů, ocenila neúnavnou a obě-

tavou činnost výboru, jemuž vzdala dík projevem úplné důvěry. V doplňovacích volbách zvoleni do výboru pp. Kopecký, Tobek, do náhr. p. Straka.

Jako každoročně zahájeny opět bezplatné kursy Esperanta v ob. škole u Nejsv. Trojice ve Vladislavově ulici. Mimo to konají se každou středu od 7—8 hodin več. konversační kursy v klubovních místnostech „u Donátů“ (Spálená ul.). Účelem těchto večírků jest poskytnouti členstvu pokud možno nejvíce příležitosti k vycvičení se v plynném rozhovoru. Vzhledem ku praktickému účelu byly kursy uvítány s oblibou všeho členstva a pro značnou účast zahájen druhý kurs každé úterý od 8—9 hod. več. v kavárně „Union“ (Ferdinandova tř.). Kurs pro obchodníky a obchodní personál koná se každý čtvrtek od $^1/_4$9 do $^1/_4$10 hod. več. tamtéž.

Všichni členové pracujíce svorně neopomíjejí propagovati a rozšiřovati známost Esperanta mezi svými známými též na venkově a s potěšením můžeme konstatovati, že počet členů každodenně vzrůstá. Členské schůze jsou velice četně navštěvovány, neboť panuje v nich duch přátelský a naprosté rovnosti. Finanční stav klubu umožňuje zakupování nových knih a časopisů, tak že čítá dnes knihovna 330 svazků a 16 odebíraných časopisů. Příklad následování hodné obětavosti podal člen klubu pan V. Cimr věnovav značnější obnos pro knihovnu klubovní. Ku konci ještě podotýkáme, že většina členů přistoupila k Universala Esperanto-Asocio (U. E. A.), jejíž delegátem pro Prahu jest předseda Unie p. Jan Hradil.

V kursech klubem pořádaných vyučují: ve škole u Nejsv. Trojice pp. Ot. Davídek a Vl. Tobek, v kursech konversačních pp. Vl. Tobek, Ed. Kühnl a K. Procházka, v kursu pro obchodníky p. Procházka.

Čilé hnutí jeví se v evangelickém spolku „Blahoslav“ (Král. Vinohrady), kde vyučuje Esperantu p. Čuban-Jasoň as 15 členů. — Sdružení mladých lidí na Kr. Vinohradech pořádá kursy vedené p. V. Ničkem vždy v pondělí a ve čtvrtek. — V evangelické jednotě na Žižkově vyučuje Esperantu p. J. Šťovíček. — Na Smíchově a v Praze I. přednáší o Esperantu ve spolku křesťanských mladíků (ve čtvrtek a v úterý) pan Hudek.

Studentský kroužek Studenta Rondeto Esperantista byl ustaven 15. listopadu t. r. Přátelské schůzky, jichž účelem jest poskytnouti členům příležitost k důkladnému osvojení si Esperanta překládáním a konversací, konají se každou neděli od 10-12 hod. dop. ve spolkové místnosti kavárny „Union“. Tamtéž adresujte dotazy o informace (známka na odpověď). — Esperantista rondeto en Žižkov (Kavárna „na Kuklíku“, Štítného ulice) pořádá vyučování Esperantu každý čtvrtek o 8. hod. več. Tamtéž jsou vyloženy esperantské časopisy. — Na škole moderních jazyků v Praze (Náplavní ul. 7) vyučuje se Esperantu od 4. list. vždy ve středu od 7—$^1/_2$9 hod. več. Učitel p. A. Farník. — Klub Esperantistů v Plzni čítá již přes 50 členů. Od svého založení (31. března 1905) pořádal 9 kursů. Letošní kursy zahájeny přednáškou p. K. Procházky, jednatele B. U. E., dne 17. října v Řemeslnické Besedě: O významu Esperanta a světových kongresech. Po přednášce přihlásilo se 9 nových členů a přes 60 účastníků do kursů pořádaných v úterý a v pátek 7—8, 8—9 hod. več. Oba kursy vede sl. E. Lehnertova, člen zkušebního výboru ústř. svazu

B. U. E. Po ukončení kursu připravuje se na den 12. pros. t. r. divadelní zábava ve velkém sále Řemeslnické Besedy, při níž bude sehrána dvouaktovka Valliennova: La Gasto. Knihovna klubu čítá 203 svazky a 7 časopisů. V archivu jsou uloženy exempláře téměř všech vycházejících časopisů. Velmi vhodným výběrem nových děl stará se výbor o stálé doplňování knihovny, které členstvo hojně používá. Delegáty do B. U. E. zvoleni pp. J. Schwarz, předseda a J. Pohl, jednatel. — Esperantista Laborista Klubo „Zamenhof" en Plzeň. Po skončení kursu pořádaného v červenci t. r. svolána na den 15. srpna ustavující valná hromada na níž promluvil o významu Esperanta p. A. Tytl. K této schůzi *prvního dělnického spolku Esperantistů v Rakousku* došlo četně pozdravných dopisů a telegramů, za něž vzdává klub povinné díky.

Klubo „Zamenhof" en Plzeň, *la unua laborista societo de Esperantistoj en Aŭstrio* petas ĉiujn samideanojn akcepti dankon por telegramoj kaj leteroj ricevitaj ĉe okazo de fonda kunveno.

Předsedou klubu zvolen p F. Novák, do výboru pp. Jos. Láska, Al. Štětina (jedn.), V. Šilpoch, Ant. Hošek, Jos. Šilhánek a V. Hojer. Delegáty do B. U. E. jmenováni pp. Ant. Tytl a Al. Štětina. Ve spolkové místnosti (Mikulášské nám. Rest „u tří sokolů") pořádají se každé úterý a pátek (8—9) kursy pro začátečníky a pokročilé. Poplatek 2 K. Z dopisu, jímž oznamuje klub své přistoupení za člena B. U., E. vyjímáme:

„. . . konsiderante la graveeon de Bohema Unio Esperantista por ĉiuj bohemaj societoj esperantistaj, ni en nia lasta komitata kunveno okazinta la 13. de t. m. unuvoĉe decidis aliĝi al Via asocio. Ni diras malkaŝe, ke tiu ĉi nia decido ne estas elvokita pro ia antaŭa emo al personoj troviĝantaj en la komitato de „Unio" kaj same ne pro malamo al malamika societo . . .: sufiĉe longe ni komparis la agojn Viajn kaj la atakojn de Viaj malamikoj. Nun, vidante Viajn sukcesojn akiritajn per la honesta penplena laboro, ni pensas, ke estas preskaŭ nia sankta devo Vin antaŭ ĉio laŭeble helpi en forpuŝado de malamikaj atakoj. Ni ja estas certaj, kaj ĝi vere estas dezirinde, ke per Via gvidado la „Unio" baldaŭ prezentos al la mondo fortan korpuson de bohema esperantistaro".

Esperantista Grupo en Č. Budějovice. Na schůzi učitelstva měšť. škol z českého jihu uspořádal p. učitel F. K. Svačina, pokl. B. U. E., výstavku výkresů, které získal pomocí Esperanta ze škol 10 různých zemí (i z Japanu a Ameriky). Okružní výstavka B. U. E. s těmito výkresy naplnily celou třídu školy, v níž schůze sjezdové konány. Nejzajímavější práce byly též vystaveny ve výkladci knihkupecké firmy K. Stiegelmeier. „Jihočeské Listy" a „Budivoj" přinesly v poslední době téměř v každém čísle zprávy z péra p. Svačiny, který neopomíjí žádné příležitosti k čerpání nové látky pro své stálé zprávy časopisecké. Kursy jsou pořádány v budově měšť. školy pro členy Českoslov. Obchodnické Besedy (pp. Jar. Dítě a J. Jakeš) a v místnosti spolkové (Hostinec p. V. Dvořáka, Jirovcova ul.) každou středu 8—9, 9—10 pro začátečníky a pokročilé (p. Svačina). — Hradec Králové: Pořádání kursů odloženo pro nevhodnou dobu na leden příštího roku. Členské a výborové schůze konají se týdně v Hiršlově restauraci; schůze ty mají ráz konversačních večírků a jsou téměř všemi členy pilně navštěvovány. Každou neděli jest pořádána vycházka. Kancelář Esperanto-Oficejo ustavena v závodě pana E. K. Krupky na

náměstí; podobizna téže zaslána prostřednictvím B. U. E. všem našim spolkům. Delegátem do B. U. E. zvolen p. Vacek, který je též konsulem kroužku. Adresa jednatelky: sl. Máša Melicharova Pospíšilova tř. — Esperantista Klubo en Kukleny. Předseda klubu p. J. Jelínek sděluje výboru B. U. E. důležitou zprávu o krocích, které podnikla firma A. & J. Nejedlý (továrna na kůže v Kuklenách) ve prospěch naší myšlénky: Táž zaslala předsednictvu svazu rakouských průmyslníků do Vídně obšírnou žádost, aby svaz předložil ministerstvu kultu a vyučovaní návrh na zavedení Esperanta jako povinného předmětu do učební osnovy všech obchodních (případně i středních) škol v Rakousku. Podepsaná firma poukazuje na neocenitelné služby, které prokázalo jí Esperanto v obchodě světovém, ať jednalo se o styky s kterýmkoliv dílem světa. S napětím očekáváme výsledek této akce, o němž případně spravíme své čtenáře zvláštními dopisy.

Prezidanto de Esperantista Klubo en Kukleny s-o J. Jelínek sciigas komitaton de B. U. E. pri gravaj paŝoj entreprenitaj de firmo A. & J. Nejedlý (fabriko de ledoj en Kukleny), kiu sendis al estraro de aŭstria ligo de industriistoj en Wien sekvantan proponon: La Ligo proponu al ministerio de kulto kaj instruado enkondukon de instruado pri Esperanto en ĉiuj komercaj (kaj mezaj) lernejoj en Aŭstrio. Senpacience ni atendas rezultaton de tiu ĉi gravega entrepreno.

Praskačka: Kursy jsou pořádány každou středu p. uč. Jos. Jeřábkem. Připravuje se za součinnosti sousedních klubů divadelní zábava, na níž bude sehrána veselohra: Tie ĉi oni parolas esperante. — Chrudim: První kursy zahájeny zde již o prázdninách 20. července t. r. v budově městského dívčího lycea panem JUDr. Jos. Fouskem; skončeny po 18 hodinách 17. září. Současně svolána p. Dr. Fouskem a p. uč. K. Kudrnou, red. „Zahrady domácí a školní", informační schůze v hotelu „u Tulachů", na níž rozhodnuto založiti klub esperantský v Chrudimi. Schůzky súčastnilo se 20 osob. Dne 11. října přednášel pan Dr. Fousek v sále musea „o významu Esperanta"; po přednášce, která setkala se s velkým úspěchem, otevřeny 4 kursy pro začátečníky a 1 pokračovací: 1. v lyceu (pokr.), veřejný kurs (70 účastníků), každý čtvrtek ½8—½9 (p. Dr. Fousek); 2. v lyceu, pro studující lycea (50 úč.), v pondělí a ve čtvrtek 6—7 (p. Růžička, kand. prof.); 3. v gymnasiu pro studující gymn. (40 úč.) ve čtvrtek 5—6 (p. Dr. Fousek); 4. veřejný kurs v budově gymnasia (50 úč.) v pondělí a v pátek 7—8 (p. Dr. Fousek); 5. v obchodní akademii (30 posluchačů obch. akad.) dvakrát týdně (p. inž. Jakl). Dne 14. listopadu přednášel p. Dr. Fousek ve spolku paní a dívek „o Esperantismu" v sále musea (50 úč.). — Osek u Rokycan: Kroužek čítající 20 členů jest odborem spolku divadelních ochotníků „Máj" a ustaven byl 29. října 1907 pod jménem „Maja Stelo". Hlavní zásluhu o rozšíření Esperanta v Oseku a v okolních místech má p. Em. Batěk, říd. uč. v. v., který však bohužel byl nucen pro nepřízeň, s níž se Esperanto namnoze setkalo, vzdáti se koncem září vedení klubu, jehož jedn. zvolen p. Jos. Aubrecht, kovář. Týž jest zástupcem klubu v B. U. E. V činnosti propagační však i na dále setkáváme se s p. říd. uč. Baťkem: V Rokycanech uspořádal dvě přednášky o Esperantu, které byly velmi četně navštíveny. Rovněž v okolních místech Radnici, Březině a ve Stupně získal několik horlivých přátel Esperantu. — Mladá Boleslav: kurs zahájený

21. září v budově chlapecké školy potrvá do 7. prosince. Schůze konají se každé pondělí. Otevření třetího kursu připravuje se na 15. ledna; jemu bude předcházeti 8. prosince přednáška pořádaná jednotou Sokol, spojená s výstavkou. Zástupcem spolku jmenován p. V. Moucha. — V Soběslavi pořádal kroužek esperantský, jehož členy jsou většinou učitelé z okolních měst, výstavku (2.—9. srpna) v radničním sále, která vyvolala veliký zájem. Na valné hromadě zvolen předsedou p. R. E. Cikhart, hosp. akademik v Táboře, pokladníkem p. V. Křísa, učitel ve Mšeci, knihovníkem pan E. Kvarda, stud. v Soběslavi. Příští valná schůze koná se o Vánocích. — Kursy klubu Esp. v Trutnově, vedené p. Josefem Šilhartem, jsou navštěvovány pravidelně 25 žáky (9—11 hod. več.). V kursech vyučuje se též zpěvu. Na déle než týden nemohlo býti pro politické nepokoje vyučováno. Klub čítá již 50 členů. Pan Šilhart byl jmenován subdelegátem U. E. A. — V Liberci zahájen druhý kurs počátkem října. — Zájem o Esperanto v Jaroměři vzbudil p. Fr. Vacek, knihař; k oznámení kursu došlo mu během týdne přes 30 přihlášek interesentů. Kursy jsou pořádány v místnosti státní řemeslnické školy, kterou ochotně k tomu účelu zapůjčila městská rada. Přes 40 osob sleduje se zájmem výklady p. učitele J. Jeřábka, který dojíždí každou sobotu z Praskačky do Jaroměře. Kurs zahájený 10. října potrvá do Vánoc. Opakovací hodiny vždy ve středu večer v hostinci „u černého koně“. Konversačních večírků v místnosti Č. O. B. súčastňuje se na 30 osob. Pan Vacek propaguje Esperanto též v Josefově. — Velmi čilé hnutí jeví se v Písku, kde zahájila slečna Fr. Křivancova, první aprob. učitelka Esperanta v Rakousku, tři kursy Esperanta: 1. veřejný kurs, pořádaný se svolením městské rady v místnosti měšť. školy (21. úč.); 2. kurs na obchodní škole (20 úč.); 3. kurs na lesnické škole (20 úč.). — Kralupy: V budově chl. školy pořádají se dva kursy se stejným programem učebným. Zápisné 1 K. V neděli dojíždí do Kralup p. učitel K. Krolmus ze Peher (kurs 2—4 odp.), ve středu pan K. Procházka, jedn. B. U. E., z Prahy (8—10 več.). Kursy byly zahájeny dne 15. a 18. listopadu po přípravné schůzi konané dne 1. listopadu, na níž přednášel o Esperantu p. K. Krolmus a jíž súčastnil se též pan Ot. Davídek, jednatel klubu Esp. v Praze. P. Krolmus účinně pracuje též ve svém působišti i v okolí: v Minicích, ve Slaném, Mšeci, Chržíně, Velvarech a v Nelahozevsi. Zde uspořádal v červnu též přednášku na schůzi učitelstva. Novou přednášku připravují sdružené spolky ve Velvarech a okrsková schůze Budče slánské. „Kralupský Obzor“ uveřejnil dva příznivé články o Esperantu. — V Pardubicích založen kroužek při spolku akademiků „Arnošt“ hlavně snahou pp. Pikla a Wolfa. Zahájen kurs pro začátečníky (dvakrát týdně). Od 26 září pořádá p. učitel K. Košťál přednáškový kurs ve spolkové místnosti rest. „u Heřmanů“ za účasti 20 osob (sobota 8 - ½10). Adresa jednatelky: pí. A. Petrová choť c. k. profesora. Kroužek jest již delší dobu ve spojení s ústředním svazem B. U. E., k němuž se po svém definitivním ustavení přihlásil. — Činnost kroužku Esp. v Táboře omezovala se dosud na podávání informací o Esperantu a na šíření známosti o něm v okolí. Konány dvě schůze. — Ve Mšeci přednášel p. učitel V. Volák. — Hostomice: Na podnět spolku vzájemně se podporujících řemeslníků uspořádal dne 8. listopadu p. asistent J. Vohnout z Prahy přednášku o významu Esperanta, jíž súčastnilo se na 150 posluchačů. Předseda jmenovaného spolku pan L. Budil s jednatelem p. J. Sobíškem a p. Fr.

Novák snaží se založiti klub, který, doufáme, ustaví se v nejbližší době; přihlášky do kursu jsou velmi četné. — Ve Střešovicích ustaven kroužek 4. října pp. V. Krausem, J. Máchou a V. Blahoutem. Schůze konají se každou neděli v hostinci „u Krausů". K propagaci používáno hlavně Cefečova klíče. Kroužek vypsal konkurs na nejlepší překlad esperantského článku. — Klatovy: První informační přednášku uspořádal p. prof. Aug. Pitlík dne 27. října v literární jednotě. Přednáška setkala se s nejlepším úspěchem; počátkem listopadu zahájen kurs (30 úč.). Pan prof. Pitlík hodlá pořádati veřejnou přednášku v Klatovech, Sušici, Plánici a v Domažlicích. — Český Brod: Zájem o Esperanto v tomto městě podnítil p. red. Miškovský článkem v „Našich Hlasech"; týž snaží se s p. Od. Speldou založiti kroužek. Prostřednictvím p. V. Straky z Prahy navázány styky s ústředním svazem B. U. E., jehož sekr. p. K. Procházka navštívil 22. list. členy přípravného výboru. — V Lomnici nad Popelkou zahájen kurs 14. října za účasti 60 posluchačů; kurs, pořádaný dvakrát týdně v budově měšťanské školy, jest veden panem Ph. Mr. T. Geiselreiterem. Zástupcem klubu jmenován p. Dr. Ant. Cerman, městský lékař. — V Mělníku uspořádal přednášku o Esperantu dne 18. července pan J. Havelka z Lipska za přispění pana účetního Randýska. V Rychnově nad Kněžnou jeví se čilý ruch mezi studentstvem. — V Novém Bydžově obrátila pozornost k Esperantu výstavka B. U. E. umístěná p. Boh. Mikouskem ve výkladní skříni fy H. Mikousek. — Ve Tvrdonicích u Jihlavi zahájil kurs 11. září p. Josef Pilát, jejž získal pro Esperanto horlivý náš přítel p. Dr. Al. Jouza ze Stražku. — Třebíč: V říjnu zahájil kurs p. Ing. Eug. Vrbata. Účastníci jeví značné zájmu o definitivní založení klubu, který jest již přihlášen do ústř. svazu B. U. E. — Ve Vsetíně vyučuje v kursu p. říd. učitel Zlámal (v úterý a v pátek 7—9). Kurs zahájen 10. října za účasti 16 posluchačů v čítárně záloženského hostince „Snahy"; režijní příspěvek 2 K. Založení kroužku se připravuje. — V Jihlavě ustavuje se klub, který přistoupí příštím rokem k ústř. svazu B. U. E. — V Jevíčku pořádá kurs pro žáky reálky p. prof. Edm. Kolkop; veřejný kurs vede p. učitel J. Grňa. — V Těšeticích otevřen kurs 3. list.; vyučuje nadučitel p. St. Otruba. Přihlášky přijímá p. Ad. Svozil, účetní pivovaru. — V Mor. Budějovicích vyučuje p. učitel St. Marák. — V Bystřici p. Host. otevřeny dva kursy. V obou vyučuje p. J. Krumpholc. — Vídeň: První český večírek esperantský byl uspořádán 17. října za účasti 24 osob. Vídeňský spolek zastoupen pp. J. Kleinem a prof. Glückem. Večírek zahájil krátkým proslovem vrchní poštovní oficiál p. K. Macháček, promluviv o významu a historii Esperanta, načež vysvětleny základy gramatiky esp. S nadšením byl přijat pozdravný telegram zaslaný výborem B. U. E. Pravidelné schůze jsou pořádány každou sobotu ($7^1/_2$—$8^1/_2$). Pan Macháček sděluje jménem interesentů, že po ustavení kroužku tento přidruží se samozřejmě k ústřednímu svazu Bohema Unio Esperantista. — **Amerika:** Spolek českých Esperantistů v Chicagu ustavil se dne 3. května t. r. Jednatelem zvolen p. K. Krabec. Spolek pořádá pro své členy bezplatné kursy. Po zakončení prvního kursu 8. srpna konán večírek na počest členů zkoušku s prospěchem podstoupivších. Dne 5. října byl zahájen nový kurs. Ve spolkové místnosti jsou vyloženy esp. časopisy a dopisnice došlé ze všech dílů světa. Velmi příznivé články o Esperantu uveřejnil „Hlasatel", jehož exemplář byl nám

zaslán p. K. Pelantem. Týž sešel se na cestě Spojenými Státy ve mnohých městech s českými Esperantisty. — Rovněž české listy v Clevelandě, kde pracuje na ustavení klubu p. J. H. Vich, otiskly příznivé zprávy. — Český klub Esperantský ustaven 15. července v Baltimore. Tajemník p. Fr. Neča. — V Elginu snaží se založiti spolek p. Buřita. — V New-Yorku propaguje Esperanto mezi Čechy p. J. Kubík; v St. Louis našlo Esperanto neúnavného příznivce v p. Al. Sixtovi, který hodlá založiti tamtéž spolek.

EL TUTA MONDO.

Plezure ni sciigas al amikoj de nia lingvo, ke redakcio de nova bohema revuo „**Zoologia Ĝardeno**“ decidiĝis atentigadi sian legantaron pri la progresoj kaj sukcesoj de nia afero per speciala rubriko redaktota de B. U. E. La revuo aperados monate riĉege ilustrita, lukse aranĝita kaj estos organo de ĉiuj amikoj de naturo en bohemaj landoj, celante fondon de zoologia ĝardeno en Praha. Ĝi entenos 5 specialajn gazetojn: Regno de Bestoj, faka, ilustrita revuo por kulturistoj de ĉevaloj, bruto, hundoj, abeloj, kortbirdaro, kunikloj, kolomboj, birdoj, kaj por ĉasistoj, fiŝkaptistoj, bestkuracistoj kun aldono Bestejo por migrantaj bestejoj. Regno de kreskaĵoj, ilustrita revuo por kulturistoj de arboj, legomoj, floroj, fruktoj, lupulo kaj vinberejoj. Vendejo, anonca praktika revuo por aĉetado kaj vendado de bestoj kaj terproduktoj. Libera diskutejo, tribuno por senpaga publikigo de ĉiaj sciigoj de fakaj societoj. Bohema Lando, amuza gazeto familia, kaj fako humora. Ĉefredaktoro de ĉiuj revuoj estas *J. U. C. Karel L. Kukla, Praha, Smíchov.* Jara abono 7 K (Por fremdlando 11 K: Sm 4·60).

Unua bohem-esperanta kalendaro 1909 eliros kiel aldono al kristnaska numero de Zoologia Ĝardeno. Tiu ĉi kvarpaĝa surmura kalendaro estos ornamita per 4 koloraj bildoj de Majstro Panuška: Printempo. Somero. Aŭtuno. Vintro. — Prezo (premia) 50 hel. Mendu ĉe „Bohema Unio Esperantista“ Praha II. 342.

Tutmonda Esperanta Kuracista Asocio (T. E. K. A.). Světový svaz lékařů-Esperantistů byl založen letos na kongrese drážďanském. Potřeba tohoto ústředí byla již ve světě lékařském často pociťována, avšak jeho uskutečnění nesetkávalo se nikdy s úspěchem. Nyní, dík Esperantu, otázka tato jest rozřešena: každý lékař, který chce navštíviti cizí zemi a najíti tam průvodce nebo získati potřebné informace, nechť obrátí se k tomuto svazu. Nepatrný roční příspěvek 2 Sm (5 K), za nějž jest zasílán časopis „Voĉo de kuracistoj“ zvolený za spolkový orgán, mnohokráte vyváží užitek, jejž členům tato jednota poskytuje.

Pro tento rok zvoleni do ústředního výboru: Předsedou prof. Dr. Dor (Lyon); místopředsedy: Dr. Mybs (Altona) a Dr. Whitaker (Liverpool), jednatelem: Dr. W. Róbbin (Warszawa); pokladníkem: prof. Dr. Soulier (Lyon); konsuly ve Francii Dr. Vallienne a Dr. Artigues; v Rusku Dr. Šidlovski a Kabanov; v Rakousku Dr. Skałkowski; v Německu Dr. Mybs; v Polsku Dr. Krukowski a Dr. Léon Zamenhof; v Anglii Dr. Legge; ve Švédsku Dr. Krikortz; ve Španělsku Dr. R. Pérez Domingo (Huermecas); v Kanadě Dr. G. B. G. Brossard (Laprairie). — Čestným předsedou zvolen jednohlasně Dr. L. L. Zamenhof.

Veškeré dotazy zodpoví a přihlášky členů přijímá Dr. W. Róbbin, Warszawa, Senatorska 80.

Esperanta Psikistaro: Internacia unuiĝo por psikisma studado per Esperanto, pri spiritismo, telepatio, magnetismo, hipnotismo k. t. p. Informoju sciigas sekretario s-o A. Stas, Antverpen, Str. Antonius 25. Belgujo.

Poškalendaro Esperantista por 1909 estas en presado. Prezo 40 Sd (1 K). Sin turni al Esperanto-Verlag Möller & Borel. Berlin S. Prinzenstrasse 95.

Šeková banka Esperantská. K usnadnění vzájemných platů mezi Esperantisty různých zemí, jakož i peněžních styků s Internacia Propagandejo Esperantista (vydavatelstvo „klíčů" Čefečových), založil H. F. Höveler (Čefeč) v Londýně pod firmou „Čekbanko Esperantista" světovou banku, která jest ve spojení s těmito ústavy: The London and South Western Bank, Ltd., Londýn; Credit Lyonnais, Paříž; Dortmunder Bankverein, Dortmund; Wiener Bankverein, Vídeň; Credit Lyonnais, Petrohrad. Účty i šeky vedeny jsou v pomocné měně ve „spesech". Podrobnosti o tomto ústavu uveřejníme později. Bližší zprávy sdělí „Čekbanko Esperantista" en London S. W. Merton Abbey.

Esperanto por la „Kristanaj Unuiĝoj de Junaj Viroj". La 1-an de aŭgusto 1909 la mondligo de la „Kristanaj Unuiĝoj de Junaj Viroj" aranĝos mondkongreson en Barmen. La Esperantistoj de tiu mondligo aparte kunvenos por raporti pri la Esperanta afero. Kelkaj dissendas nun alvokon kvarlingvan al la diverslandaj unuiĝoj por atentigi ilin pri la kunveno. Ĉiumonataj esperantaj raportoj pri la progresoj de tiu ĉi movado estas riceveblaj ĉe s-o P. Hübner, Mülheim a. R. Fridrich-Wilhelmstr. 66. (Jara abono 1 M (50 Sd).

Esperantisté Tolstému. Petrohradský spolek Esperantistů zvolil L. N. Tolstého čestným členem v uznání jeho zásluh jako předního bojovníka za společný mezinárodní jazyk.

Bohemaj Esperantistoj! Por informiĝi pri progresado de nia lingvo inter ceteraj slavaj nacioj, abonadu la slavajn revuojn esper-

antajn: Pola Esperantisto (Warszawa, Hóza 40, m. 8.) Jare: 2 Sm; Lumo Bulg. (V. Tirnovo). Jare: 2 Sm; Voĉo de Kuracistoj (Lwów, ul. Sniadeckich 6.). Jare: Sm 7·5; Ruslanda Espero (St. Peterburg, Nikolaevskaja 33, loĝ. 24). Jare: Sm 3·20.

Esperanto v rakouské armádě. K žádosti vídeňského klubu Esperantistů dovoleno ministerstvem vojenství důstojníkům rak. armády býti členy organisací esperantských.

Esperanto kaj Aéro-Club de France. Nia tre konata samideano s-o Ernest Archdeacon en Paris (77. rue de Prony) sendis al ni leteron per kiu li sciigas, ke li preparas kun helpo de Franca Aéro-Club, kies prezidanto li estas, grandan internacian kongreson de flugmaŝinistoj. Por tiu kaŭzo li turniĝas al ĉiuj Esperantistoj, kiuj interesiĝas pri tiu ĉi scienco, ke ili korespondu al li pri siaj progresoj k. a. Li intencas fari en ĉiuj esperantistaj ĵurnaloj de la mondo enketon pri tiu ĉi temo kaj serĉas en ĉiu lando senperajn informistojn, kiuj povas skribi artikolojn donantajn ian ĝeneralan vidpunkton pri la aerflugado.

Sekcio industria kaj komerca de la Esperantista Grupo en Paris intencas publikigi adresaron de ĉiuj esperantistaj komercistoj kaj industriistoj laŭ la profesioj. Enskribo en la adresaron estas senpaga. Sendu ĉiujn informojn al centra asocio „Bohema Unio Esperantista“ Praha I. 342.

PŘEDNÁŠKY O ESPERANTU. Výboru ústř. svazu B. U. E. docházejí stále četné žádosti o uspořádání přednášek v nejrůznějších místech českého venkova. Výbor obrací se z té příčiny k přátelům naší myšlénky, kteří byli by ochotni ve svém okolí přednášeti, aby mu zaslali (Praha I. 342) svou adresu, čas a podmínky. — K usnadnění propagační práce ve městech venkovských jest výbor B. U. E. ochoten rozeslati do míst, kde přednáška se připravuje, propagační tiskopisy (po případě i klíče Esperanta), dostane-li od tamnějšího přípravného výboru adresy rozepsané na kvartových obálkách opatřených 3hal. známkami. O počtu exemplářů k tomuto účelu věnovaných třeba se dohodnouti předem s výborem B. U. E.

BIBLIOGRAFIO.

DEVENO KAJ HISTORIO DE ESPERANTO. Letero pri la deveno de Esperanto. Paroloj de Dr. L. L. Zamenhof en malfermaj kunsidoj de unua, dua, tria kaj kvara kongresoj. Pri evolucio de Esperanto. Literaturo. Deklaracio pri esperantismo. Himno esperantista. Biblioteko de „Časopis Českých Esperantistů“. N-o 2. 1908, (31 pĝ. 13 × 20·5). Prezo: 60 hel.; por fremdlando: 3 respondkuponoj.

Svým obsahem i významem cenná brošura překvapí čtenáře, který dosud nevěnoval více pozornosti našemu jazyku. Jak vzorným slohem, tak i obsahem doporučuje se tato publikace každému stoupenci Esperanta, zvláště pak těm, kdo chtějí se podrobiti zkoušce o znalosti jeho před komisí ústředního svazu „Bohema Unio Esperantista“.

Tiu ĉi esperanta broŝuro valora per siaj enhavo kaj signifo *surprizos leganton, kiu ne dediĉis ĝis nun pli multe da atento al nia lingvo.* Kiel per modela stilo, tiel ankaŭ pro la enhavo *rekomendiĝas tiu ĉi publikaĵo al ĉiu samideano, kaj precipe kiel legolibro en esperantaj kursoj,* estante verko samtempe amuziga kaj instruiga.

Internacia Propagandejo Esperantista. London S. W. Merton Abbey.

Fritz Reuter: Kio povas okazi, se oni donacas surprize. Tradukita el la subgermana dialekto de E. Ĉefeĉ. Kun 15 ilustraĵoj. Dua eldono, denove redaktita (47 pĝ. 12 × 18). Prezo 60 heleroj. — Ĉefeĉ: Ŝlosilo de Esperanto (Rusa eldono). Prezo 5 hal. Aliogaj libretoj de Ĉefeĉ - Ŝlosiloj - eliris jam en 11 lingvoj: angla, franca, germana, itala, hispana, portugala, sveda, dana, hungara, bohema kaj rusa. Ĉiun novan eldonon ni plezure akceptas kun sama senpacienco kiel ĉiun grandan novan verkon, ĉar ĉiu apero de „ŝlosilo“ kaj „Tuto“ en nova lingvo signifas nepran almiliton de tuta nacio al Esperanto. La prezo kaj bela eksteraĵo estas nekonkureblaj kaj originaleco de ideo eĉ ne meritas konkuron, ĉar ion pli bonan por Esperanto neniu sukcesos elverki. — Ĉefeĉ: Tutmonda anekdotaro. Kajero unua - Anglujo (32 pĝ. formato de „Tuto“). Prezo 25 ctm (10 Sd). La libreto, kies celo estas propagando, enhavas 70 mallongajn anekdotojn el angla vivo, prezentante taŭgan legaĵon por komencantoj.

Ober-Leutnant Bayol: Das Rote Kreuz (Esperanto-Führer). La Croce-Rossa (Guida Esperanto). La Croix-Rouge (Guide Esperanto). 14 pĝ. formato de „ŝlosilo“. Prezo 5 ctm. Pri la grava signifo de tiu ĉi verketo ni jam parolis neunufoje; ĝi celas helpi kompreniĝon en militaj hospitaloj inter malsamnaciaj vunditoj kaj flegistoj.

Frazlibro por Esperantistoj en Kopenhago. Eldonita de La Bierfarejoj de Karlsberg. (31 pĝ. formato de „ŝlosilo“). Konversaciaj frazoj esperantaj kun dana traduko.

Emil Stark kaj Fr. Rockmann: Internacia Legolibro. Unua parto. Magdeburg (88 pĝ. 13 × 20). Prezo M 1·20 broŝ.

Georg Davidov: Katalogo de la Biblioteko. Majo 1887 — Majo 1908 (Por 21 jaroj). Saratov, Rusujo (53 pĝ.

14 × 22). Prezo 50 Sd. Tre interesa kaj por propagando taŭga broŝuro: ĝi instruas nin pri detalajoj koncerne ĝis nun eldonitajn lernolibrojn, gazetojn kaj ceterajn verkojn en nia literaturo.

K. W. Appelbergs Boktryckeri, Upsala. August Strindberg: Fraŭlino Julie, naturalista tragedio. Tradukis el sveda lingvo Paul Nylén kaj S. E. Krikortz (64 pĝ. 12 × 19). Prezo 75 öre. — August Strindberg. Pario, unu akto. El sveda lingvo tradukis Birjer Ström (24 pĝ. 12 × 19). Prezo 25 öre.

A. Bilz: Oraj reguloj por la vivado. Kun 80 ilustrajoj kaj multaj artaj aldonoj. Trad. P. Heydweiller. Dresden-Radebeul (93 pĝ. 14 × 22). Prezo 1 Sm.

Kvaro por la Kvara: *Kongresa Libro. Dresden* (127 pĝ. 13 × 21). *Prezo 1 M.*

Stanisław Wispiański: Protesilas kaj Laodamia. Tragedio. El pola lingvo esperantigis Dr. Leon Zamenhof. Aldono literatura al „Pola Esperantisto" (56 pĝ. 12 × 19). Prezo 50 Sd.

La jus aperinta n-o 3 de **la „Spritulo"** montriĝas multe pli perfekta ol la du unuaj. Impresa estas belega bildo pri perfido kontraŭ nia majstro. La bone ilustrita humorajo: „La Kvietigistino" same kiel la ĉarma satiro „Antipelino" estas legindaj. La dezirita internacieco de „la Spritulo" montriĝas klare per 11 kunlaborantoj diverslandaj, kies humoraĵoj ebligas interesan komparon inter la gustoj de la 7 spritamantaj nacioj tie ĉi reprezentitaj; jen stranga vetbatalado ne trovebla aliloke. Kiu volonte ridas kaj sin amuzas, samtempe lernante senpene, postulu tiun ĉi numeron ĉe Richard Bresch, Leipzig, Germanujo. Prezo afr. 15 Sd (35 hel.)

Bonfaraj markoj. S-o Tomáš Geisselreiter en Lomnice nad Popelkou (Bohemujo) petas pri adresoj de eldonantoj de markoj „naciaj" aŭ „bonfaraj". Mem kolektante tiajn markojn, li deziras ekrilati kun aliaj fremdlandaj kolektantoj. — Laŭ letero de la sama samideano ni eksciis, ke eliris el presejo de Ed. Kosař en Lomnice nad Popelkou **du** eldonoj de lokaj **vidajkartoj**: Bierfarejo kun maltejo kaj gastejo „En korto".

En tiuj ĉi tagoj eliris unua gramatiko esperanta kun vortaroj en **kroata** lingvo. Ĝin eldonis s-o Mavro Špicer (Zagreb, Jurišičeva ul., Prezo K 2·60 — Sm 1·08 — Pĝ. XII. 104.). Per tio paŝos rapide antaŭen movado esperantista ĉe niaj sudslavaj fratoj, ĉe kiuj ĝis nun ekzistis nur individuaj Esperantistoj kaj unu klubo en Dubrovnik. Kroataj gazetoj skribas favore pri Esperanto, kaj ĝoje salutas eliron de tiu ĉi gramatiko. Ni agordiĝas plezure kun ili.

Korespondantoj. *124. S-o Švarcberg, prezid. de esper. grupo. ***Rilsk.*** Rusujo. Gub. Kurskoj (il. k.). — *125. S-o V. Maslov, ***Moskva,*** Miasnicka Dm. 8/2. Rusujo (il. k.). — *126. S-o Ode Aimé, contributions directes, ***Avignon,*** rue Baracane 8. Vaucluse, Francujo. — *127. S-o Joh. Gili, ***Barcelona,*** Str. Font. 8. Sabadell, Hispanujo (kor. kun maŝinmodelistoj kaj seruristoj). — *128. S-o Josefo Murgni ***Barcelona,*** Estrato Turull 130. Sabadell. Hi-

s p a n u j o (il. k.). — *129. Fraŭlino Stanislawa Medyńska, *Bliżynie* p. Skarżysko Rusa Polujo. Gub. Radomska (dez. kor.). — *130. S-o Jan Gruszczyński, poŝtestro, *Uście zielone,* G a l i c i o (dez. kor. kun poŝtkolegoj, precipe en afero koncertanta enkondukon de E. en poŝtsocietojn). — *131. S-o E. Lepeltier, red. de „Sarta Stelo" *Læmans,* 14. rue Scarron, F r a n c u j o (il. k., poŝtm. fotografajojn; ĉiam tuj resp.). — *132. S-o Richard Walther, *Dresden,* Reissigerstr. 28. II. G e r m a n u j o (poŝtm.). — *133. S-o N. Parkevič, *S. Peterburg,* Nikolaevskaja 33. loĝ. 24 R u s u j o (il. k. kaj poŝtm. Ĉiam tuj resp.). — *134. S-o J. Shkabara, *S. Peterburgo,* Nikolaevskaja 33. loĝ. 24. (il. k. Ĉiam tuj resp.). — *135. S-ino M. Podłodowska, *Kielce,* n-o 8. (il. k.). — *136. S-o Manoel Pereira Martins, tajloro. *Rio de Janeiro,* A. Gomes Freiera n-o 12. (il. k.). — *137. S-o Kazimír Urbanek, *Sumi,* Psjelskaja ul. Domo Ruso. Charkowska gub. R u s u j o (il. k. poŝtm.). — 138. Fraŭlino Olga Olson, *Odakra,* Skane. S v e d u j o (il. k). — *139. S-ino J. E Hamand. *Schaller,* Jowa, U. S. A. (il. k.) — *140. S-o Al. Ogloblin, Samopomošč, 11 Doroga. Peterburgskoj gub. Rusujo (il. k.). — *141. S-o P. Felix Fernando. *Magona,* Ceylon, I n d i a (dez. kor.) — *142. S-o Edgard Terzian, *Bucarest,* 23 Rumeora, R u m a n u j o (il. k) — *143. S-o Emil Kessler. *Bukarest.* 72. Trinitatei, R u m a n u j o (il. k., koresp.). — *144. S-o Constante Moure, *Montevideo,* Reconquista 10. U r u q u a y. — *145. S-o Dr. Gabriel P. Flores. *San Francisco,* Californio. College of Physicians. U. S. A. kaj lia edzino dez. kor. kun bohemaj Esperantistoj.

ALVOKO DE BOHEMA UNIO ESPERANTISTA AL TUTA ESPERANTISTARO!

Ofte, tre ofte oni parolis pri nepra merito de nia Majstro, kiun li gajnis per sia mirinda kreitajo — fratigilo de nacioj — Esperanto. Kelkafoje oni aŭdis jam opinion, ke tiu ĉi glorinda laboro devas esti laŭ ebleco rekompencita, sed ne sole per admiro de tuta mondo, ne, ĝi meritas ankaŭ eminentigon, kiun hodiaŭ la mondo povas doni al siaj plej gloraj geniuloj en formo de premiigo, honorigo kaj subteno samtempe! Kaj tiu ĉi eminentigo? Ĝ i e s t a s l a g r a n d a p r e m i o d e N o b e l. Esperantistoj de la tuta mondo, vi estas plej bone konvinkitaj pri tio, al kiu apartenas plenrajte tiu ĉi premio! „Bohema Unio Esperantista" turniĝas al „Universala Esperanto-Asocio" kun espero, ke tiu ĉi monda organizajo povos preni sukcese sur sin ĉiujn bezonajn laborojn kunigitajn kun tiu ĉi tasko kaj ĝi ne ĉesu ĝis kiam sukceso triumfos ĝian klopodon! (*Rimarko:* Alfred Nobel, sveda ĥemiisto kaj industriisto, kiu gajnis per sia eltrovo de dinamito grandegan riĉecon, fondis per kapitalo de 50 milionoj da kronoj kvin ĉiujarajn premiojn po 300 000 K, el kiuj tri estas aljuĝataj al personoj de kiu ajn nacio, kiuj faris la plej valorajn eltrovojn en fiziko, ĥemio, fiziologio aŭ medicino; la kvara apartenas al aŭtoro de plej valora literaturajo kaj la kvinan ricevas tiu, k i u g a j n i s l a p l e j g r a n d a n m e r i t o n p r i f r a t i g o d e h o m a r o).

PŘEDPLATNÉ NA ROK 1909: 3 KORUNY.

Eldonanto: Ed. Kühnl. — Presejo de K. Pitter, Praha.